

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Št. 112.

Maribor, dne 24. septembra 1909.

Letnik I.

Zadnje četrletje je blizu. Zato se nam zdi umestno opozoriti vse naše cenjene bralce in naročnike, da ponove naročnino in skušajo kolikor največ mogoče pridobiti novih naročnikov „Straže“. Stane do novega leta 3 K. Naj ne bo somišljenika, ki bi ne bral, naročil in plačal „Straže“!

Deželni zbor.

Seji deželnega zbora štajerskega v sredo in četrtek sta bili jako burni. Takoj prvi teden zasedanja se je pokazalo, da bode slovenska delegacija imela težavno stališče nasproti nemški večini. Slovenska delegacija, to je poslanci S. K. Z., so na stališču, da se mora vpoštevati na Štajerskem slovenski jezik kot enakopraven z nemškim. To naročilo so dobili slovenski poslanci med drugimi zahtevami od slovenskega ljudstva in pri tem hočejo vstrajati. Nemško-liberalno-krščansko-socialno-socialdemokratična večina ne prizna in neče priznati slovenskemu jeziku, torej jeziku več nego tretjine deželanov, istih pravic, katere imajo celo v drugih deželah Nemci, dasi jih je samo 5%, kakor n. pr. na Kranjskem.

V sredo je čisto nepotrebno napadel pri utemeljevanju predloga za po toči poškodovane krščansko-socialne Schoiswohl Slovane radi ostrukcije. Slovenski poslanci so odločno protestirali, da vmešavajo celo v take zadeve napade na Slovane. Nastal je zopet vihar v zbornici. Poslanec S. K. Z. Rožkar, ki je utemeljeval jako obširno in jedrnat svoj predlog zaradi podpor glede suše v vseh okrajih Spodnjega Štajerja, je med odobravanjem vseh slovenskih poslancev zavrnil krščansko-socialca, češ, da se čudimo, da ravno agrarec napada radi obstrukcije, ko vendar vedo vsi, da če bi to ne bilo, bi se napravilo že mnogo kmetijstvu naravnost škodljivih zakonov. (Klici pri Slovencih, kako na agrarce: To so lepi agrarci!)

V isti seji so stavili slovenski poslanci več predlogov in interpelacij. Poslanec Novak in tovariši so stavili predlog, da se preloži državna cesta od Gorenje Polskave do Konjice na državne stroške. Poslanec Vrečko in tovariši so stavili predlog za

podporo radi mraza in toče poškodovanim v šmarško-rogaškem okraju.

Deželnim odbornikom so bili izvoljeni ti-le: Iz cele zbornice: dr. Link in Feyrer. Za veleposestvo: Franc grof Attems. Za trge in mesta: Hoffmann v. Wellenhof in Moric Stallner. Za kmečke občine: Hagenhofer in Robič.

Namestniki: Iz cele zbornice: dr. v. Kaan in Reiter. Za veleposestvo: baron Kellersberg. Za trge in mesta: Einspinner in Wastian. Za kmečke občine: Schoiswohl in dr. Verstovšek.

V četrtek so naši poslanci zopet stavili več predlogov in vložili več prošenj, in sicer:

Dr. Jankovič, Pišek in tovariši stavijo predlog o vrnitvi državnih in deželnih posojil, katera so dobili vinogradniki ob priliki prenovljenja svojih vinogradov.

Poslanec dr. Verstovšek vloži prošnje občin Mislinja, St. Ilj pod Turjakom za subvencioniranje po povodnji poškodovanih občinskih cest, mostov in potov; nadalje prošnje vdove Vivod Marija in Kovarča Novak Bl.

Poslanec Benkovič in Terglav stavita predlog, da deželni zbor pozove vlado, v prihodnjo vladno predlogo o lokalnih železnicah vzeti tudi progi Polzela-Kamnik in Rečica na Paki-Gornjigrad, koji se imate zidati na državne stroške.

Poslanec dr. Benkovič stavi predlog, da se upelje volilna dolžnost za državnozbornske volitve.

Poslanec dr. Benkovič vloži peticeje katoliškega podpornega društva v Celju in podružnice slovenskega planinskega društva v Mozirju za podporo.

Na dnevnem redu je bilo utemeljevanje predlogov, katere so stavili za po toči oškodovane med drugimi dr. Verstovšek, dr. Benkovič in župnik Ozmeč. Prvi utemeljuje predlog, katerega sta stavila on in poslanec Pišek, dr. Verstovšek; začne govoriti najprvo slovenski, utemeljuje veliko škodo, katero je napravila toča v St. Ilju in Mislinji, Pamečah, St. Janžu na Visoki gori, na Kozjaku in Janževem vrhu. Nato nadaljuje svoj govor nemški. Njegov predlog je bil sprejet.

Na vrsto pride dr. Benkovič, da utemeljuje svoj predlog za po toči oškodovane v Savinjski dolini. Ko začne slovenski govoriti, je začelo postajati vedno bolj nemirno. Bati se je bilo, da pride do spopada. Dr. Benkovič radi tega utemeljuje svoj predlog le v slovenskem jeziku in prosi le konečno v nemščini, da se odkáže predlog, ki je itak tiskan v nemškem jeziku, kakor je to običajno, finančnemu odseku. Večina ta predlog odkloni. To je največji

parlamentarni škandal, kar se jih je do sedaj zgodilo. Kako naj Slovenci upamo rešiti pravično naše šolsko, jezikovno vprašanje, če se ne sramuje večina odkloniti predloga, ki gre le za podporo po toči oškodovanih. Poslanci bodo skrbeli za to, da pride ta predlog, četudi v drugi obliki, še jutri v sejo.

Poslanec dr. Benkovič se oglasi k dnevnemu redu in zahteva glasovanje po imenih. Deželni glavar pravi, da ne razume slovenskega idioma, na kar protestirajo Slovenci, da imenuje slovenski jezik tako zaničevalno. Deželni glavar se opravičuje radi izraza in pritrjuje, da ne razume slovenskega jezika. Dr. Korošec kliče: Zakaj imamo slovenskega namestnika? Nemški poslanci vedno bolj upijejo, glavar pa zvoni vedno bolj! Dr. Benkovič pravi: Volileci zahtevajo od nas, da branimo svoj jezik. Če boste celo mjerne predloge odklanjali, potem boste videli, kaj se boče zgodilo. Dr. Korošec kliče: Proč od Grada! Nemški poslanci: Naj se mi slovenski učimo? Dr. Verstovšek: Zakaj pa pustite otroke učiti slovenskega jezika. Nato se je zbornica nekoliko pomirila. Pričelo se je glasovanje po imenih, ali se zaključi seja ali ne. Predlog Slovencev se odkloni.

Nato utemeljuje poslanec župnik Ozmeč svoj predlog o po toči oškodovanih v ormoškem in ptujškem okraju. Začne slovenski govoriti in nadaljuje med nemiro m govori v nemščini. Ta predlog se sprejme soglasno.

To so bile burne seje, ki nič kaj dobrega ne obetajo. Nemška večina hoče pač zatreti slovenski jezik, toda poslanci S. K. Z. bodo vstrajali na mestu, dasi so si v svesti, kako težavno stališče da imajo. Dnes imajo poslanci, kakor vsak dan, že drugo klubovo sejo, da se posvetujejo o korakih, katere morajo storiti, da se ne kršijo slovenskemu jeziku pravice.

Slovenska ljudska stranka na Kranjskem.

Vodstvo S. L. S. je imelo v sredo svoje zasedanje v Ljubljani. Načelnik dr. Susteršič je proočal o političnih razmerah v državi in deželi. Politični položaj v naši državni polovici se je poostiril. Kriv je temu sistem Bienenrothove vlade, ki se opira na nemško koalicio, združeno s Poljskim Kolom. Ta sistem, ki je skrajno krivičen Slovenom, je te prisilil k najostrejši opoziciji, katero pred vsem vodita Slovenski klub in češka agrarna stranka. Odločna

panjo iz njihove dobe namreč sedanji starinoslovec višje cenijo, nego deset novih ribniških loncev.

O Germanih je znano, da so bili dobrovoljen in pohleven narod. Na kogar so naleteli, so ga kar ubili, sicer pa nikomur nič žalega prizadejali. Najljubše jim je bilo petje in pitje. Pogostoma so koga ubili, le da so mogli peti. Kdor je bil obsojen, da je moral strup piti, zapel je navadno: „Wem bring' ich wohl das erste Glas?“ Kadar so se bojevali v gozdu, prepevali so znano Göthejevo: „Ueber allen Wipfeln ist Ruh.“ Bogovi njihovi so stanovali v graščini Walhalla. Ker do gradu ni bilo nič mostu, morali so namesto njega, posluževati se mavrice, kar kaže, da v ledem vremenu še z njima niso mogli.

Kulturo pa je čisto predrugačilo preseljevanje narodov. Tu se nam prikazujejo Francozi, zelo pogumen narod. Navadno jih je hodilo po dvajset skupaj, ki so se imenovali Napoleondori. Gospodarijo še dandanes po Francoskem, Svicarskem in Laškem. Na dunajski borzi so menda po 9.94 gl.

Bili so tudi Longobardi ali Lombardi, katero je pa Karol Veliki premagal.

Popolnoma izmrli pa so Burgundci; če pa pri kaki imenitni pojedini vendar le kateri na mizo pride, je večidel ponarejen.

Znameniti so bili Anglosaksi, ki so zlasti ribštvo tako dobro razumeli, da je čedalje več dežel prišlo v njihove mreže.

Po ljudskem preseljevanju sledilo je še mnogo kulturno-zgodovinskih dogodkov, ki jih pa tukaj ne moremo naštet. Veljava Cerkev se je povzdignila, cesar Henrik je šel bosonog črez planine v Canos-

PODLISTEK.

Naš planet in njegovi prebivalci.

(Za poduk in kratak čas tistim, ki jim je več h dolg čas).

(Konec.)

Prepeljavši se črez Skadrsko blato pridemo skozi Albanijo na Grško. Kaj da to ime znači, ve vsak tretješolec. V kulturnem oziru je za nas zanimivo obilo razvalin, ki pričajo, koliko je imel opraviti časa zob, da jim je dal sedanjo obliko. Sloveča je posebno grška zvestoba, ki pravijo, da je ni — (graece fides, nulla fides).

Če v duhu stopimo v preteklost nazaj, zapazimo najprej Indijo, domovino Indijancev. Dasi ravno pripadajo najstarejšim narodom, vemo vendar o njihovi prejšnji zgodovini le malo, kakor o marsičem drugem. Imeli so silno dosti bogov. Živali, katerih niso molili, znali so ukrotiti in je uporabiti. (Tako ima na primer neka velikanska kača še sedaj ime: „Boa instructor“, ker je pomagala otroke poučevati. Namesto mačk imajo tigre, ki pa ne love mišij, ampak ljudi.

Tudi Egipčani so molili živali: med drugimi zlasti kuščarje, ki jih imenujejo krokodili. Kar so imeli posvečenih krokodilov, dajali so jim nalašč ženofa jesti in ob zobe so jim ribali hren, da so se bolj solzili, ker so se potem v njih solzah kopali. Kar jih je pa poginilo, so duhovni njihove kože posušili ter iz njih napravljali možničke za denar in

cigarete in jih med vernike delili. Ko so pred nekaj leti odprli grob Ramsesa II., našli so v njem dve delnici slaboznane panamske družbe in pa vozni listek dolenskih železnic do Višnjegore. (To nam priča o visoki njihovi kulturi. Največja bogova sta bila Izis in Oziris, ki sta imela čudovito moč in tako nizko vižo (arifo), da je bila celo domačim basistom predebela. Kar se tiče njihovih imen, bi na primer kak vnet jezikoslovec morda lahko dokazal, da sta bila slovenskega plemena. Od nekdanjih zanimivosti ohranilo se jih je do današnjih dni troje: egipčanski, egipčanska tema in piramide. Mrlič, ki so jih imenovali mumije, so navadno mazlili, menda zato, da bi dalj časa živeli.

Znamenit kulturni narod so bili Perzijani, kar dokazuje njihova abeceda, ki ima le jedno črko (zagozda — Keilschrift), pa so vendar z njo še lažje pisali, kakor mi s petindvajsetimi črkami. Lep dokaz kulture so tudi perziške preproge (Teppich), ki takoj stare pridejo v trgovino in nimajo nikake cene in vrednosti, dokler so nove.

Najvišje v kulturi povzdignili so se Grki. Njihove bogove pozna vsak srednješolec iz Schillerja („Die Götter Griechenlands“). Pri nas se marsikateri gimnazijalec v šestih letih komaj navadi dobro grško čitati, pri njih je pa znal vsak navaden Grk že kot otrok grško govoriti. Izméd njihovih modrijanov slovi še dandanes Diogen, ki je tako slabo videl, da je pri belem dnevu z lučjo ljudi iskal.

Zelo naobraženi so bili tudi Rimljani. Romul in Rem sta sezidala Rim. Mesto stoji še sedaj, zato, ker nista nobenega inženerja imela. Kakš dragocene posode, vročja itd. da so izdelovali, kažejo nam izkopane starine zadnjih let. Marsikatero čre-

opozicija Jugoslovancov temelji na tehtnih konkretnih razlogih. V ospredje je stopilo vprašanje o bosanski agrarni banki, ki je pretila 100.000 bosanskih in hercegovskih kmetov pognati na beraško palico, nadalje italijanske univerze, katere Narodna zveza ni hotela dovoliti, ako se ne dajo zadostne garancije, da se ob enem reši zadeva ljubljanskega slovenskega vseučilišča.

V tem tzu ves slovenski narod veličavnem vprašanju pa je že začel spletkariti ljubljanski župan Hribar, ki bi Bienertu iz zadrege rad pomagal na ta način, da se Slovincem obljubi ustanovitev slovenskih docentur na vseučilišču v Pragi. To se pravi, zaprečiti slovensko vseučilišče v Ljubljani in nas vreti za 100 let nazaj. Popolnoma izključeno je, da bi smatral Slovenski klub ustanovitev slovenskih stolic na praškem vseučilišču za kako koncesijo.

Slovanska Enota je ostala trdna in nerazrušna kljub vsem poskusom jo razdvojiti. Narasli smo celo, ker so se nam približali Rusini. Posebno hvaležni pa smo sorodni Poljski ljudski stranki, ki kaže svoje odkritosrčne simpatije Slov. Enoti.

Kar se dostaja Narodne Zveze, izjavljajo nekateri, da več ne obstoji. Konstatujem, da do danes nisem dobil nobenega obvestila, da je „Zveza lužnih Slavencov“ izstopila iz Narodne Zveze. Zato nobenega vzroka ni, vsaj smo do pičice vselej izpolnjevali pravila in sklepe N. Zveze in smo vedno v prvi vrsti stali v boju za pravice hrvaškega naroda. Najmanj bi bil sedaj čas za ločitev, ko vidimo vse naše narodne nasprotnike zjedinjene v trdnem bloku zoper pravice našega naroda. Ako razbijejo N. Zvezo v takem trenutku, mi tega ne moremo preprečiti, ker nimamo eksekutivne moči, a odgovornost naj nosijo dotični gospodje sami. Eksekucijo bo kmalu izvršilo slovensko ljudstvo samo. Premišljenje slovenskega učiteljskega iz Koprca v Gorico je zasluga Slovenskega kluba, kojega odločen nastop v državnem zboru je našemu narodu priboril respekt.

Tudi v monarhiji je kritičen položaj, ker hočejo Madžari izsiliti svojo ogrsko banko, vojaške koncesije in izplačila v gotovini.

Položaj je torej zelo kritičen. Mogoče, da seže vlada po izrednih sredstvih, osobito da razpusti državni zbor in pride tedaj v dolednem času do novih volitev.

Deželni zbor kranjski, ki se snide jutri, ima rešiti veliko važnega dela. Čuje se, da hoče liberalna stranka obstruirati v deželnem zboru. Žalostno bi bilo, ako bi slovenska stranka zdaj poskušala preprečiti delo, katero ljudstvo zahteva. S. L. S. stori v vseh okoliščinah svojo dolžnost, da zagotovi delozmožnost železnega zboru.

Poročilo dr. Sušteršiča se je vzelo z velikim odobravanjem na znanje. Nato so se soglasno sprejele naslednje

Resolucije.

I.

Vodstvo S. L. S. zahvaljuje državne poslance Slovenskega kluba za njihov odločni in skrajno potreben nastop v državni zbornici. — Zagotavlja jim, da ga ni v celi stranki nikogar, ki ne bi navdušeno pozdravljal tega srečnega začetka za južne Slovence in za državo odločilnega boja. — S. L. S. zaupa svojim poslancem in je pripravljena brezobzirno iti za njimi, naj pride kar hoče.

II.

V „Slovanski Enoti“ vidi vodstvo S. L. S. nujno potrebno trdnjavc proti sovražni vladi in nemškemu bloku. Iskreno pozdravlja edinost in naraščajo-

čo silo „Slovanske Enote“, ter naroča svojim poslancem, da z vstrajno previdnostjo podpirajo njen obstoj in njeno delo.

III.

Združeni nasprotniki in njihova vlada kličejo vse zastopnike južnih Slovincov v državni zbornici k skupnemu odporu in vzajemnemu delu. Vodstvo S. L. S. se trdno nada, da bode politična razsodnost zmagača nad malostnimi spletkami, in da bo jugoslovaška delegacija enotno organizirana izvrševala v državni zbornici svojo važno nalogo. Ko bi pa to ne bilo mogoče, je pa prepričano, da bo „Slovanski klub“ trdno stoječ na svojem programu branil pravice južnoslovaškega naroda.

Politični pregled.

Vseslovenska ljudska stranka.

S. L. S. na Kranjskem je danjšnji zastopnica kranjskega slovenskega ljudstva. Vse kmečko ljudstvo z neskončno malimi izjemami se zbira pod njenim praporom. Tudi po mestih in trgih se vedno bolj širi krog njenih pristašev in ne bo dolgo, da bo tudi tukaj zmaganosno zaplapolala njena zastava.

Trojni je temelj, ki sloni na njem program S. L. S.: demokratizem, krščanstvo, narodnost. To je pa hkrati tudi program krščanske narodne stranke na Goriškem, ki je že sprejela naslov S. L. S., to je program slovenske stranke na Koroškem, in to je program štajerske slovenske Kmečke zveze, v kateri so zbrani ne samo kmetje, ampak vsi pravi ljudski prijatelji iz drugih stanov.

Zato je vođa koroških Slovincov dr. Brejce ravnal le politično dosledno, ko je na zasedanju vodstva S. L. S. v Ljubljani izrazil željo, naj S. L. S., ki je danes edina reprezentantinja slovenskega naroda, razširi meje svojega delovanja čez vse slovenske dežele, in vsled tega izjavil, da se bo kmalu treba posvetovati o organizaciji S. L. S. po celem Slovenstvu.

Tudi mi iskreno in radostno pozdravljamo to idejo. Kar spada skupaj po načelih, naj tudi hodi skupaj. Liberalci raznih slovenskih pokrajin imajo ozek stik med seboj in ne zanemarijo nobene prilike, da ne bi pokazali svoje solidarnosti, ter tudi dajejo svoji skupnosti v govorjenju in ravnanju dejanski izraz. Čemu se torej tesneje ne bi med seboj združile tiste krščanske, v pravem smislu ljudske stranke, v katerih je zbrano slovensko ljudstvo po vseh delih naše slovenske domovine.

Zedinjena Slovenija je že od nekdaj bila ideal slovenskih rodoljubov. Kot politična in upravna enota bo še nemara dolgo ostala samo ideal; kot združitev vseh slovenskih krščanskih ljudskih strank, ki reprezentirajo slovensko ljudstvo, pa je politična možnost, ki se ne samo more, ampak tudi mora realizirati. Vseslovenska ljudska stranka kmalu na plan!

Ogrska kriza.

Demisija kabineta Weckerle je pred vrati, ker baje ne more izpolniti zahteve o stroških za aneksijo Bosne in Hercegovine. Demisija se menda preje ne bo sprejela, dokler Weckerle ne reši te točke ugovora. Minister grof Zichy ima o tej zadevi poročati cesarju. Govori se, da bo pri rešitvi krize prišel zopet Lukač v osredje. Staroliberalci so se pa izjavili, da ako Lukač prevzame to misijo, ga ne bodo podpirali drugi, kakor samo njegovi najintimnejši prijatelji. Tudi grof Tisza je odklonil njemu namenjeno mesto. V klubu neodvisne stranke se živahno razpravlja o dogodkih v ministrskem svetu. Med Fran-

letni sinček. Oče se izprva ustraši; pozneje pa vidi, da se je rokopis na otroku natančno odtisnil. To premišljujoč iznašel je tiskarstvo.

Za preporodni slog imajo največ zaslug Italijani in Nizozemci. Rubens je najraje slikal svojo ženo. V belvederu dunajskem so ji dali zaradi mraza krasen kožuhaš plašč. Odkar pa so jo prenesli v nove muzeje, ki so po zimi dobro zakurjeni, bodo ji ga menda lahko zopet vzeli.

Jurij Stephenson se je peljal enkrat z mešanim vlakom iz Gradaca v Trst. Med potjo premišljuje: bi li ne bilo mogoče hitreje voziti se? in iznašel je lukomatijo.

Dandanes pa kulturo najbolj razširjajo gledališča. Zatorej tudi vidimo, da ima vsako količkaj veliko mesto svoj Talijin hram, kjer se vsakdanje življenje včasih predstavlja tako, da bi boginja Talija — če bi bila zraven — morala ne le oči povešati, marveč docela obraz zakriti si, kajti igralci se menda ravnajo po znanem kmečkem reku: Pri gospodu, če je grje — lepše je.

Prav menda poje pokojni novomeški pevec I. Rupnik v svoji pesmi od starih in novih časov:

„Ljubi moj nebeški ače,
Kak' se čudno svet obrače;
Samo solnce gre še ondot,
Koder s' mu odkazal pot.
Drugo je pa vse drugače;
Revšč'na nas leži in tlači.
Bog se skorej usmilin nas
In dej nam priti boljši čas!“

Tak je naš planet in taki so njegova preobčevalec!

cem Košutom in grofom Julijem Andrašijem je prišlo do živahnega razgovora, ker se Andrašy ni mogel odločiti za samostojno, Košuth pa ne za skupno banko. Trgovinski minister Franc Košuth je sklical za ponedeljek, dne 27. septembra neodvisno stranko h konferenci, da se pogovore radi političnega položaja.

Srbija.

V kraljevem konaku v Belgradu izdelujejo sedaj nov rodbinski statut za dinastijo Karagjorgjevičev, katero se nekateri člani rodbine že podpisali. Statut bo v kratkem predložen skupščini, da ga potrdi in sprejme. V statutu bo na novo uravnana dedna pravica prestolonaslednika in rodbinske pravice posameznih članov kraljeve rodbine. — Dela v drinski komisiji se nemoteno nadaljujejo, le merjenja so jako težavna in dolgotrajna. Kar se tiče onih treh otokov v Drini, se je stvar že tako razjasnila, da je neka bosanska ogledna patrolja zašla na srbski teritorij, ker ni znala za mejo. Vse druge pritožbe glede prestopa meje od strani bosanskih organov so neutemeljene in neopravičene.

Spanija v Maroku.

Španske čete v Maroku se pridno gibljejo. Divizija Setomayor je zasedla po slabem odporu sovražnika postojanko Sukel Had. Mavri so pobegnili, ko so videli, da je vsak odpor brez pomena. Španci so vjeli Mizijana, glavnega vodjo herkovskih Kabilov v zadnji praski pri Melili.

Finančni položaj Anglije.

Angleški minister Balfour je dejal na nekem zborovanju v Birminghamu o finančnem položaju Anglije sledeče: „Rastouči izdatki in potreba povišanja dohodkov morajo vsakega mislečega človeka prepričati, da se mora preurediti fiskačni sistem. Mi moramo zasledovati trgovinsko politiko, politiko, ki poživlji promet, zaposli angleški kapital na angleški zemlji, in da tudi poplača angleško delo; to je prava politika v interesu revnega človeka. Neznosno je, da je dovoljeno v Nemčiji in Ameriki kovati orožje, da nas ž njim preženejo v trgovini iz naših lastnih kolonij, a mi sedimo tukaj s prekrižanimi rokami in se skrivamo za barikadami. Edini izhod je oklic na ljudstvo, naj voli med socializmom in tarifno reformo. Ako je ljudstvo sedaj pametno, se lahko še reši.“ Po končanem govoru so zborovalci navdušeno ploskali.

Vstaja v Albananiji.

Stanje v Albaniji je po zadnjih došlih vesteh zelo kritično. Akoravno je prišel Dšavid paša v ekpedicijo v severno Albanijo, vendar so njegove moči še veliko premajhne, da bi vstaje pregnal. Njegova oborožena moč obsega osem bataljonov, nekaj strojnih pušek in eno baterijo gorskih topov. Zaprošil je na višjem mestu pomoči in so mu res poslali v Ljumo tri bataljone, pehote in iz Monastirja je odšel četrti bataljon v Dibro. Kakor znano je sklenil Dšavid paša napraviti zatvoro Arnavtom, ki so prišli od Ljuboma in Prizrena da bi se zjedini z onimi od Podrine. Ta nakana se mu pa vzlic vsi pazljivosti ni posrečila in Arnavti so mu ušli po stranski stezahi. Turške čete imajo jako težko stališče v gorati in razsekani deželi. Pred njimi leže pokrajine s sovražnim prebivalstvom, za hrbtom se dvigujejo divji plameni Arnavtov okoli Djakove, slabo vreme in neugodno dovažanje živil za vojake, vse to strašno ovira delovanje Dšavid paše.

Mahmud Šefket paša in odločilni mladoturški krogi odločno izjavljajo, da se mora vstaja na vsak način potlačiti že radi državne avtoritete in ako bi se v to moralo porabiti tudi vse turško vojaštvo.

Veleizdajniški proces.

Zagovornik dr. Popovič nadaljuje svoj govor: Državni pravdnik je omenjal nekaj slučajev iz okraja Virginmosta in je napravil iz tega celo dogodbo, ki bi morala po njegovem okriviti ves srbski narod. On pravi, da se je srbski narod za časa krize veselil vojske. Priče o tem izprašane so podale svoje izjave, in mi ne moremo nato nič odgovarjati. Tem bolj, ker se to tiče o konservativnih seljakih, ki se vsega bolj vesele kot pa vojne.

Sedaj preide zagovornik na zagovor krivde svojih branjencev. Kot prvega brani Joso Oreščanina. Pravi za njega, da je državni pravdnik v njegovi obtožnici zbral samo ono, kar je sam na razpravi priznal. Joso Oreščanin je tukaj pripovedoval, kaj je delal v Virginmostu in okolici. To si je državni pravdnik zapisal kot priznanje, pa je stvoril konkluzije, ki so sedaj inkriminirane. Ako je Adam Pribičević dal Oreščaninu addresso, s tega se ne sledi, da se mora ž njim sporazumeti o tej stvari, a najmanj je pa mogel znati, v katero svrhu služil tajna adresa. Nastič sam je imel še celo dve adresi. No, državni pravdnik hoče na vsak način vedeti, da je Oreščanin znal za Slovenski Jug in tudi za revolucionarno gibanje. (To je zelo slaba trditev. Vemo tudi, da je puhla Nastičeva trditev, da je Slovenski Jug služil inkriminirani svrhi.)

Čudim se dalje, da je državni pravdnik obtožil ona pisma, ki jih je Oreščanin dobil od svojih prijateljev in v katerih ni sploh ničesar obtežilnega najti.

Tekom nadaljnega govora dokazuje dr. Popovič nekrivdo svojih branjencev. Za Lukiniča pravi, da ne obtežuje njega nič drugega, kakor slika kra-

lja Petra, a to ni nikaka veleizdaja, ako ima kdo kako sliko tujega vlačarja razobešeno.

Govornik brani dalje obširno Jovanoviča ter izvaja, da je priča Vargovič sam zločinec, ki se je sam ponudil za pričo, ker je mislil, da se s tem reši sebe kazni.

Za okraj Dvor, pravi dr. Popovič, je državni pravdnik spravil na svetlo samo take obtožbe za Bekiča, ki so njegove svobodne kombinacije. Nato se obrača zagovornik do sodišča in zahteva pravice za svoje branjenikel on ni govoril kot zagovornik, ampak kot človek, kateremu se smilijo ubogi obtoženci.

Skrajna nestrpnost nemške večine. Dež. odbornik Robič, dr. Korošec in dr. Verstovšek so primorani zapustiti finančni odsek.

Nemška večina deluje s krivičnim terorizmom; najmanjših žel slovenskih poslancev neče izpolniti. Danes 23. septembra popoldan je bila seja finančnega odseka, v kateri so se razdeljevali referati o raznih važnih zadevah, gospodarskih in šolskih. Pred sejo je že oba zastopnika Slovencev pričakoval predsednik baron Kellersberg in na vprašanje zagotovil, da dobita oba tudi referate. Večina pa je že bila zbrana in si je prej referate razdelila. Posl. dr. Korošcu so oddelili poročilo o postavki: policija, žandarmerija . . ., dr. Verstovšku pa gluhonemnico in deželno podkovsko šolo. Oba sta sprejela to delo, ker so vsi poslanci S. K. Z. voljni pridno delati v odsekih.

Nemci so si razdelili med seboj najvažnejše postavke. Ko predsednik odda referat o kmetijski šoli v St. Jurju nemškemu poslancu Erberju, je prosil g. dr. Korošec, da se ta referat da slovenskemu zastopniku, ker imajo štajerski Slovenci največje zanimanje za to šolo, ker je edina slovenska v deželi. Pri glasovanju je brutalna nemška večina kratkoma odklonila to upravičeno željo slov. poslancev. Nato izjavi dr. Korošec v svojem imenu in imenu dr. Verstovškega, da odložita radi tega terorizma tudi jima podeljene referate in odideta od današnje seje, ker vidita, da so že vse važnejše referate poprej med seboj razdelili. Nato sta odšla poslanca in odbornik Robič.

Slovensko ljudstvo! Sedaj vidiš surovo nasilnost nemških deželnih poslancev! Poslanci S. K. Z. hočejo delati, pa jih nestrpnost nemških poslancev ovira v delu in odvrta od njega. Še celo tako važnih referatov jim ne da, kakor je slov. šola v St. Jurju. Slovensko šolo bo pa zastopal veliki nasprotnik slovenskega ljudstva poslanec Erber. Slovenski poslanci bodo morali jako paziti, da ne bo trpela ta za Slovence velevažna šola.

Zahajajte le v gostilne, kjer so na razpolago: Straža, Slov. Gospodar! Podpirajte trgovce, ki so prijatelji krščanske narodne stranke! Svoji k svojim!

Raznoterosti.

Dva zlatomašnika. Izmed deset novomašnikov, ki so jih rajni g. knezoškof Slomšek dne 9. junija 1859 pred odhodom iz Šent. Andraža v tamonjski Lavantinski cerkvi posvetili v mašnike, živita le še častita gospoda Kolarič Jožef, župnik pri sv. Martinu na Paki in Košar Janez, župnik v Galiciji pri Celju. Njun še živi šolski tovariš mč. g. Peter Erjavec je bil kot tretjeletnik že leta 1858 v mašnika posvečen. Vsi drugi tovariši so jima že pomrli. Zadnji č. g. Andrej Kojta umrl je lani dne 7. marca kot umirovljen župnik Sv. Petra na Vinski gori.

Petdesetletnica. Danes, 25. septembra je 50 let, odkar se rajni knezoškof Anton Martin Slomšek prvo krat v stolni cerkvi sv. Janeza Krstnika v Mariboru delili zakrament mašniškega posvečenja. Posvečena sta bila takrat č. gospoda: Bizjak Vinko, ki so dne 1. februarja 1905 umrli kot umirovljen župnik Laporški in mč. g. Matija Koren, kn. šk. duh. svetovalec in župnik v Žalcu, ki so torej prvi izmed vseh v Mariboru posvečenih mašnikov. Naj bi še dolgo križ nosili in mnogo naslednikov za seboj privabili v lepi vinogradi na novo zložene Lavantinske škofije!

Tridnevica v baziliki Matere Milosti v Mariboru. Ker je letos 700letnica 1. reda sv. Frančiška, zato se boče v ta namen obhajala v frančiškanski cerkvi slovesna tridnevica. V petek, soboto in nedeljo, to je 1., 2. in 3. oktobra bodo vsak dan ob sedmih, ob poldesetih predpoldnem in ob treh popoldne slovenske pridige. V ponedeljek, 4. oktobra, ravno na praznik sv. oč. Frančiška pa bo samo ena slovenska pridiga, in sicer ob 7. uri zjutraj. Mi želimo in tudi željno pričakujemo, da se bodo častilo sv. Frančiška in sploh vsi verniki v pravi obilnem številu udeleževali te izredne slavnosti.

Slovenski klub je večeraj za predsednika in podpredsednika občestiral pri dež. glavarju radi iz-

raza „Idiom“, katerega je rabil v večerajšni seji. Nadalje se je pritožil, ker dež. glavar ni pustil tovariša dr. Benkoviča govoriti k opravniku slovenski.

Posl. dr. Benkovič je danes interpeliral namestnika radi izgrediv nemških „turnarjev“ v Hrastniku, na Zidanem Mostu, Vidmu in v Brežicah, dalje je vložil interpelacijo v zadevi ljudsko šolskega vprašanja v Celju.

„N. Dnevnik“ laže, da naša stranka ni ničesar storila z ozirom na turnarske izgrede v Hrastniku in drugod, da v tej važni zadevi ni odprla niti ust. Da je to čisto navadna laž, kakor si jih dan na dan izmišlja N. Dnevnik proti naši stranki, vidimo iz tega, ker je v četrtek v deželnozborski seji dr. Benkovič z tovariši v tej zadevi vložil interpelacijo. Na svojo laž opira potem N. Dnevnik svoj zaključek: klerikalci so naša največja nesreča. Po logičnih zakonih ta sklep ni pravilen, ker mu manjka premis. Popolnoma upravičen pa je ta-le zaključek: največja nesreča za narod se javni lažniki in natolcevalci; liberalci pa venomer v javnosti lažejo in natolčujejo; torej so liberalci največja nesreča za naš narod.

Dr. Korošec in Woschnagg. „N. Dnevnik“ je pred kratkim prinesel vest, da je dr. Korošec s Woschnaggom večkrat konferiral, osobito v prilog Robičeve izvolitve proti Ježovniku. Označili smo to vest kot neresnično, ker Korošec Woschnagga niti osebno ne pozna in ni z njim v svojem življenju govoril besedice. Ker „N. Dnevnik“ v številki od srede zopet nekaj kvaši o tej stvari, ponavljamo našo prejšnjo izjavo. Dvakrat se sicer samo v mlinu pove, toda ker je liberalna lažljivost glasnejša nego ropot v mlinu, smo jim v svoji vljudnosti isto stvar še enkrat povedali.

Dar. Ivan Jurko, župnik v Pamečah, je daroval S. K. S. Z. 4 K. Hvala!

Hrvatsko domobranstvo je bilo dosedaj čisto hrvatsko, a sedaj je pa prišlo povelje po okrožnici, da se morajo častniki priučiti madžarskemu jeziku, sicer ne bodo mogli avanzirati. Kakor vidimo, so Madžari vedno bolj preširni in oblastni, Hrvatom pa se jemlje pravica za pravico. Najbolj žalostno pa je to, da Hrvati seda niti pristojnega foruma nimajo, kjer bi se postavili v bran proti madjarski nasilnosti.

Avstrijska državna banka. Nemški listi vedo poročati, da se bo v kratkem ustanovila krščansko-socialna banka, ki bo med največjimi denarnimi zavodi na Dunaju in se bo imenovala „Avstrijska državna banka“ ali pa „Dunajska komunalna banka“. Denarno podjetje se bo ustanovilo na delnice in se bo ustanovitve udeležilo več krščansko-socialnih politikov nižjeavstrijskih.

O stavkolomu. Najvišje sodišče na Dunaju je pred nekaj dnevi izreklo sodbo, važno za delodajalce in delojemalce. Slo se je za vprašanje, ali je očitanje stavkoloma razžaljenje časti. Okrajno sodišče je to vprašanje zanikalo in opostilo nekega delavca obtožbe razžaljenja časti vsled očitanja stavkoloma in sicer z motivacijo, da v vprašanju, je-li kako dejanje more koga ponižati v javnem mnenju, nimajo sklepati bžji stanovski sodrugi, pač pa samo splošna javnost, ki pa ne vidi v tem, da hoče kdo delati, nič nečastnaga. Vsled vzklica zasebnega tožitelja je pa prizivni senat spoznal toženca krivim žaljenja časti v smislu par. 488. Vsled posredovanja generalne prokurature pa je višji sodni dvor dognal, da je bila ta sodba proti zakonu. Ta sodba se je preklicala in naročila nova razprava vzklicnemu sodišču. V utemeljitvi novega sklepa se povdarja, da se takozvani stavkolom ne more smatrati za prelomitev dane besede. Ako se kdo vpiše v kako organizacijo, je vprašanje, v koliko se obveže delati za namene te organizacije. Brezpogojno gotovo ne, kajti mogoče je celo, da kak sklep vodstva organizacije ni postavno upravičen. To bi bil na primer slučaj, da delojemalec brez postavne odpovedi zapusti delo. Ako se kdo upre takemu sklepu vodstva organizacije, ne more sodišče nikdar v tem videti kak nečasten čin. Par. 2 koalicijskega prava ne zanikuje brez vzroka takim organizacijam vsak pravni upliv. Sklep vzklicnega sodišča, da je stavkolomstvo brezpogojno nečastno, se vsled tega ne more označiti po zakonu upravičen.

Velik polom socialdemokratskega podjetja. Socialdemokratije so doživeli velik polom enega njih največjih podjetij na Nemškem. Socialno demokratsko rudniško podjetje v Kaselu na Nemškem je finančno popolnoma uničeno. Tisoče malih kapitalistov, ki so imeli svoje prihranke v delnicah tega podjetja naložene, so prišli pri tem bankrotu na beraško palico. Izgubljeni je tudi 160.000 mark, katere slone na tirtjatih malih rokodelcev. Kako se je pri tem podjetju zagospodarilo, se mora že misliti, ako je bil poslovodja nek nekdanji steklarski pomočnik, kateremu je primanjkovala vsaka strokovna zmožnost.

Pohlevni Kukovec. Sicer je revček zašel v revolucionarno socialdemokratsko družbo, pa je vendar pohlevna ovčica. Z milobo v obeh in z nežnostjo na ustnicah prosi rudeče socialne revolucionarce, naj mu podpišejo interpelacije in predloge, pa mu ti trdovratni Germani večkrat odrečejo željo. In to ga še globoje pokoplje v skromnost in njegove ustnice se sklenjejo v zmernosti, da bi ne provocirale kekega škandala. Zato mu tudi niso po godu tisti burni prizori, v katere vpleta odločne branitelje slovenskih pravic, poslance S. K. Z., nestrpna in kruta nemška večina. Tako sodi v „Nar. Dnevniku“, da je bil prepri v sredo, v kojega je bil vpleten med

drugimi poslanec Roškar, nepotreben in bo Slovencem le škodoval. O, ti velika pohlevnost!

Štajersko.

Mariborske novice.

Pri volitvah v pridobninsko komisijo za mestni okraj Maribor so bili izvoljeni: III. razred, kot član, Pavel Heričko, Iončar, kot namestnik Julij Ruprich, ravnar; IV. razred, kot član Andrej Letonija, krojač, namestnik Julij Fišbah in Ivan Potočnik.

V Studence gremo v nedeljo, dne 26. septembra na veselico, ki jo priredi ondotno izobraževalno društvo v gostilni „zur weißen Fahne“. Začetek ob 3. uri popoldne. Vstopnina 20 vin. Pridite vsi Mariboržani!

Izpred porote. Uboj. Železniški delavec Franc Lah, ki je bil obdolžen uboja lastnega tasta Jurija Kmeteca, je bil radi prestopka zoper varnost življenja pred porotnim sodiščem obsojen na 8 mesecev težkega zapora. — Kočbinska drama v Ptuj. Pred časom smo poročali o nameravanem napadu na ravnatelja ptujske hranilnice Ivana Kasperja. Obtoženca, 17letni kočarjev sin Jožef Gonza iz Podvine pri Ptuj in 11letni Heribert Kaspar, gimnazijec, sin Ivana Kasperja, sta bila v sredo pred mariborsko poroto. Dne 18. julija je šel ravnatelj Kaspar iz Strašilove gostilne na Bregu proti domu v Budino, kjer ima svojo vilo, ob polnoči. Zaradi varnosti je imel v desni roki samokres. (Tu se vidi izvrstno gospodarstvo ptujskih mestnih očetov, da mora človek po noči skozi to cvetočo šnopsarijo pri tej slavnoznanj policiji iti s samokresom v roki.) Ko pride proti svojemu vrtu, počni nenadoma strel iz bližine. Kaspar hoče s svojim samokresom odgovoriti na prvi strel, toda že počni zopet ter mu samokres odbije iz roke. Storilec je nato zbežal, njemu pa sta prišla na pomoč žena in sin. Kakor smo že poročali, je bila tudi Kasperjeva žena v preiskavi. Kaspar in njegova žena nista bila v najbolj mirnem zakonu. Večkrat sta se skregala in žena je očitala možu nezvestobo, sama pa je bila tudi zelo vdana alkoholu. Istočasno so dali tudi v preiskavo bivšega hlapca Ivana Potočnika in taktaratega hlapca Ivana Gonza. O prvem je Kaspar trdil, da je imel nedovoljeno razmerje z njegovo ženo, zaradi česar ga je tudi izpodil iz službe. Ivan Potočnik je bil hitro izpuščen, ker se je razvidelo, da ni sokriv, istotako tudi gospa Kaspar. Obdolžen pa je bil gimnazijec Heribert Kaspar, da je hlapcu Gonzu za napad dal samokres, in sploh, da je bil s hlapcem o tem napadu zgovorjen. Pri razpravi se je dognalo, da sta Heribert Kaspar in Gonza bila radi tega napada zgovorjena. Porotniki so spoznali Ivana Gonzo krivim. Dobil je 18 mesecev težke ječe, Heribert Kaspar pa je bil z ozirom na njegovo mladost (11 let) oproščen. — V četrtek je bil pred porotniki 39letni oženjeni Matija Marinič, kočar in pismošna v Križevcih pri Ljutomeru. Bil je obdolžen, da ni odposlal čeka z zneskom 345 K 20 vin., katere mu je odhala soproga Matija Safariča za tvrdo Rozenberg in Neuman v Račgoni. Po natančnejši preiskavi se je dognalo, da je razven gori omenjene svote še več drugih mesto iz Križevce naprej, romalo v njegov žep in nikamor dalje. Zasludili so vsega skupaj 37 slučajev v znesku 1529 K 14 vin. Prišlo je na dan še več podobnih nerednosti. Bil je zaradi tega obsojen na 15 mesecev težke ječe.

Kolo je nekdo ukradel iz tukajšnjega „Narodnega Dema“ mesarju Tratterju, cenjeno na 200 kron. Na suma je brivski pomočnik g. Bergleza, Hotujac iz Ribnika na Hrvaškem, katerega so prijeli.

Zblaznel je 78letni Jurij Likovec iz Spodnje Kungote. Prišel je v Maribor ter ondi v večih hišah iskal srebro in zlato. Policijski zapor je smatral za gostilno in se je zelo robantil, ker mu niso hoteli dati pijače. Oddali so ga na opazovalnico v Gradec.

Ranjena je z nožem gostilničarka Karolina König v Koroški ulici. Med omenjeno gostilničarko in med kolarjem Franc Eggerjem je prišlo do prepira, v katerem je dala gostilničarka Eggerju dve zausnici. Eggerja je to razkačilo ter je Königovo z nožem dvakrat zabodel in jo težko ranil.

Celjske novice.

Imenovan je za vodjo slovenske gimnazije v Celju profesor Lilleg, ki je služboval dosedaj na državnih gimnaziji v Začru.

Državna podpora za promet tujcev. V proračunu za letošnje leto je tudi postavka za pospeševanje tujskega prometa v znesku 65.000 kron. V proračunski debati v državnem zboru je minister javnih del dejal, da je ta svota namenjena v prvi vrsti za podporo hotelskih naprav. Kdo ve, koliko bodo dobile hotelske naprave po Slovenskem, posebno na Gorenjskem?

Nemške šole v Celju so zopet prenapolnjene s slovenskimi otroci. Največji škandal pa je ta, da pošiljajo v nemške šole svoje otroke taki, ki bi morali dajati slovenskim okoličanom v tem oziru dober vzgled. Na Ostrožnem n. pr., odkoder je šlo največ otrok v nemške šole, živi mož, ki je stebel narodne stranke v celjski okolici. To je posestnik in gostilničar g. Fazarinc. In kje ima ta svoje otroke? V nemški šoli. Ali morda zato, da potrdi praktično program dr. Kukoveca: več nemščine v naše šole? In kaj naj rečemo o naših „narodnih“ obrtnikih? Od slovenskega denarja hočejo živeti in vedno želijo, da bi se Slovenci ravnali po geslu: „svoji k svojim.“ svoje

otroke pa pošiljajo izključno v nemške šole. Tako delata trgovca Matič in Pečnik in krojača Zabukošek in Hočevar. Čudni narodnjaki.

V trgovini Goričar in Leskovšek se prodajajo poleg drugih tudi naši časniki: „Slovenec“, „Straža“ in „Slovenski Gospodar“. Tu se dobi tudi obmejni kolk. Somišljeniki! Sezite pridno po njem!

Najmanj otrok šteje izmed celjskih ljudskih šol okoliška deška šola. Vzrok temu žalostnemu dejstvu je med drugim tudi ta, ker naše ljudstvo nima pravega zaupanja do gospodov na tem zavodu, ki bi naj vzgajali našo deco. So namreč med njimi taki „vzgojitelji“, ki še sami potrebujejo vzgoje. Ali n. pr. to vzgojevalno vpliva na otroke, ako učitelj v petek vpiče njih naročuje klobase? Nadalje, ali je to lepo, ako učitelj raznaša letake, s katerimi se sramoti duhovščina, kakor je to storil eden izmed „vzgojiteljev“ celjske okoliške deške šole, ki je ob času zadnjih volitev trosil okoli znane letake s kmetom in z debelim župnikom? — Merodajnim faktorjem Mličemo: Spravite na celjsko okoliško deško šolo prave vzgojitelje in rastele bo tudi ugled tega zavoda. To pa povemo že sedaj, da bomo, ako na tem zavodu ne bo kmalu nastal red, priobčili reči, ki nekaterim gospodom ne bodo ljubše.

Uradni list c. kr. okrajnega glavarstva celjskega. Kakor smo slišali, namerava izdajati celjsko c. kr. okrajno glavarstvo s 1. prosincem 1910 uradni list v novi obširni obliki, in sicer ne tako kakor v prejšnjih letih v nemško-slovenskem besedilu skupaj v eni polji, ampak ločeno za oba jezika. Prinašal bo še vsa važnejša poročila in vse izpremembe na polju solstva, obrtnije, trgovine itd., vse znanja vredne odloke in odredbe ter se bavil s tvarino, ki bode zanimala vse kroge prebivalstva. Izhajal bode vsaki teden enkrat in stal za naročnike, ki so poštne prosti, 6 K, za vse druge naročnike pri poštne prosti doposliljavti 7 K. — Izdaja tega uradnega lista odvisna je od zadostnega števila naročnikov in naj vsi, ki se zanimajo za ta občekoristen list, naznanijo to pravočasno celjskemu okrajnemu glavarstvu.

Drugi kraji.

Sele pri Ptuju. Nesreča nikoli ne počiva in pride ravno takrat, ko je najmanj pričakujemo. V soboto 18. septembra ob 3. uri zjutraj se je v Zgornji Pristavi užgala hiša gostilničarke Zafuta po domače Mrak. Pogorelo je gospodarsko poslopje popolnoma in od hiše ni ostalo drugega, ko zidovje. Dva zidarja, Bezjač in Plavčak iz Ptujke gore sta spala na škednju ter našla v tem požaru strašno smrt. Zgorela sta skoraj docela, le nekaj trupla, zgornje rame in zgornji del stegen so našli na pogorišču: glave, nog in rok ni bilo nikjer. Splošno se govori, da sta nesrečnejša najbrž hotela kaditi in sta pri tem užgala glamo. Zvečer sta še baje v dotični gostilni obhajala likof pri nekem sosedu zgotovljenega dela in nesrečni alkohol jima je dal likof za večno.

Svetinje. Načelnikom krajnega šolskega sveta je izvoljen gospod Franc Vraz, župan v Cerovcu, podnačelnikom gospod Jurij Novak, župan na Libanji.

Slov. Bistrica. Ljubeznjiv brat je na vsak način delavec Simon Fischer v Zabjeku pri Slovenski Bistrici. Ukradel je svoji sestri iz spalnice 40 kron, da bi enkrat v Mariboru dobro živel. Sestri pa se je kronic zdelo škoda, ga je naznanila in tako so tega ljubeznjivega brata takoj pri olohu v Maribor shranili pod ključ.

Mozirje. Gledališka predstava „Tihotapec“, katero so priredili združeni diletantje izobraževalnih društev Mozirje in Nazarje v nedeljo dne 19. t. m., se je izborna obnesla. Igralci so rešili svoje vloge dobro, zakar je bil dokaz ploskanje občinstva, ki je bilo od blizu in daleč prihitelo na igro. Udeležili so se domačini iz trga in okolice, iz Rečice, Gornjegrada, Smartna na Paki, iz Okonine, posebno lepo število je bilo pa Skalcenov zastopanih, med njimi tudi urde Orla. Vsa čast jim gre, ker se niso vstrašili daljnega pota, dokaz dovolj, da se zelo zanimajo za društvene predstave in niso takšni kakor so naši slovenski nasprotniki, ki se samo norčujejo in posmehujejo našim prireditvam.

Premeščen je gospod Franjo Oset, železniški uradnik iz Fale v Rajhenburg ob Savi. Na njegovo mesto pride nemškonacionalce Conte de Rota, kateri se že sedaj hvali, da ne bode govoril besede slovenski in bode že slovenske Pohorce nemške manire naučil! Mi Pohorci pa energično protestiramo proti tej premostitvi. Gospod Oset je bil splošno priljubljen, kateri je vedno kazal svojo narodnost ne samo na jeziku, ampak tudi dejansko za probujo narodne zavesti v obmejni dravski dolini. Želimo mu na novem mestu mnogo sreče. Mi pa zahtevamo od južne železnice, da nam nastavlja v Fali, v popolnoma slovenskem kraju, slovenske uradnike, kateri bodo v našem milem materinem jeziku občevali z nami. Mesto Oseta mora zasesti Slovenec, nikakor pa ne kak nemški nacionalce, ali še pejo Lah, in če je isti tudi magari kak grof. Naše potrpežljivosti in pohlevnosti mora biti enkrat konec. To so zahteve nas Pohorcev v zadevi železniške postaje Fale.

Sv. Trojica v Slov. gor. (Tukaj je umrla gđc. Režika Kermek v 30. letu. Pogreb je bil danes ob 9. uri dopoldne.

Slov. Bistrica. „Marb. Zeitung“ poroča, da je v tukajšnji nemško šolo vpisanih 261 otrok; od teh jih pripade na mesto 183, na okolico 78. Lani je imela nemška šola 255 učencev, torej so jih letos pridobili 13. Ako bi šli raziskovat, bi gotovo ne našli niti 50 pristnih nemških učencev. Kedaj se bodo vendar vsi naši stariši zavedali svoje svete dolžnosti ter vzgajali mladino v verskem in narodnem duhu.

Dobova. Pretekli petek, dne 17. septembra, se je pri nas dogodil sledeči roparski napad. Ivan Kežman, posestnik v Gaberju je bil na sejmu v Kapelah, ter prodal ondi lepa junca za 424 kron. Ko je šel popoldne ob 4. uri sam domov, prideta za njim dva fantalina, ki se vržeja na njega in mu pobereta 424 K in še 20 K prejšnjega imetja. Bilo je to delo par minut, ke: so ju prihajajoči sejmarji odgnali. Zapustila sta za spomin palico, katera je prignala orožnike na pravi sled, ki so fantalino že dobili. Kežman je bolj prestrašen, kot ranjen. Upati je, da dobi še ves denar nazaj.

Ljutomer. Učenci za tukajšnjo realko se bodo sprejemali dne 1. oktobra ob 9. uri dopoldne v učilnici v Ljutomeru, glavni trg. Vsak novodošli učenec mora s seboj prinesiti zadnje šolsko izpričevalo.

Ljutomer. Dne 20. septembra so se morali oglasiti naši liberalčki, kar je samo ob sebi umevno. Njih zaupnik in voditelj, naš dobroznani brivec Peter je sklical velikanski shod v širno dvorano g. Seršena. Sklicatelj je k temu shodu vabil razun vseh znanih liberalcev tudi nekaj pristašev katoliške stranke, toraj drugače tako zaničevane klerikalce in še celo dva duhovnika ljutomerske župnije. Ali ni to zares impozanten liberalen shod!

Zalec. Razstava hmelja se vrši v nedeljo dne 26. septembra v Zilcu od 8.—12. ure v II. razredu ljudske šole. Popoldne ob 3. uri se vrši ocenjevanje hmelja. Pri tem govori dr. Julij Olschowy.

Moškanjci. Kraj Slomi se izloči od poštnega urada v Moškanjcih ter se prideli poštnemu uradu Juršinci. Poštno dostavitev bo izrševal poštni sel iz Polenška tedensko trikrat. Spremenitev stopi v veljavo dne 1. oktobra.

Shod v Laškem trgu (pivnica § 11) se vrši v nedeljo 26. t. m. dopoldne po prvem opraviilu. Govoril boše poslanec dr. Korošec o zadnjih dogodkih v deželnem zboru. Poslanec dr. Benkovič govori isti dan na mladeniškem shodu v Brežicah. Pozivljemo somišljenike, da pridno agitirajo za shod. S častno udeležbo protestirajte zoper nasilstva nemške večine v deželnem zboru.

Na mladeniškem shodu v Brežicah bo govoril vendarle predsednik Zveze slov. mladeničev Žebot! Pridite mladeniči od vseh strani v tem obilnišem številu na shod, da vidite in slišite svojega brata iz tako ogrožene narodne meje na severu, iz slavnega št. Ilja.

Brežice. Med razgrajaci, ki posebno radi napadajo in izzivajo Slovence, se posebno odlikuje zagatelj Götzevega piva, nek Bieber.

Požar je uničil hišo in gospodarsko poslopje posestnika Franca Zelenko v Destincih pri Ptuju. Razven dveh svinj so upepeljeni vsi poljski in travniški priidelki. Škoda je velika.

Laški trg. Agitacija za tukajšno nemško šolo je bila velikanska in je pri mnogih nerazodnih slovenskih stariših imela uspeh. Mnogi stariši pa so vzeli svoje otroke iz ponemčevalnice ter jih dali nazaj v slovensko šolo, dobro vedoč, da se bodo le tu kaj pametnega naučili. Tudi za nemški otroški vrtec so nalovili precej otrok. Žalostno dovolj, da nekateri stariši take radi dajejo svojo mladino v zavod, kjer se jim že v najnežnejši mladosti zamori ljubezer do slovenske narodnosti. V slovenski petrazrednici se nanajajo sedaj ob pričetku šolskega pouka 300 učencev. Lahko bi jih pa bilo več, če bi se vsi stariši zavedali svoje in narodne dolžnosti.

Dol. Pri blagoslovljenju nove krasne cerkve, bode koral popevok 10 tretjeletnikov iz celjske orglarske šole. Pri maši pa se še pridruži ves celjski pevski zbor od župne cerkve sv. Daniela, ki bode izvajal cerkvene skladbe slovenskih skladateljev, in sicer pod vodstvom g. Karola Bervar-ja, mestnega organista in vodjo orglarske šole v Celju.

Sv. Rupert v Slov. gor. Dober dan! Bog daj. Kdo pa je tam-le oni gospod s svitlimi gumbi na suknjici in kaptici? Ga ne poznate? Ne. No, pa ugi-bajte. — Je menda kak marinar? Ne. Pa je kak uradnik? Tudi ne. Pa je mogoče policaj? Ne bodite smešni, saj veste, da Ruperčani nimajo policajev, tako „noblih“ pa že celo me. Kdo pa potem je? No, Čučkov akademik, gospod Ernest. Kaj, to je gospod Ernest? Tako, fant, permajnedraj kako mu to dobro stoji! — Kaj pa bode iz tega gospoda? Nekateri pravijo, da se tako „künšt“ učijo, da bodo znali pre-mog kopati. Saperlot, to bo dobro, ko že drva tako težko dobivamo; sam večni Bog bodi zahvaljen, če bi se zlati gospod po svojih težkih študijah hoteli pri nas nastaniti, da bi pomagali nam ubogim trpinom! Pa veste, da imam malo upanja, kajti taki gospodje ne gredo radi na deželo, oni ostanejo v mestih kjer je dobro življenje in mnogo zabave, kakoršnekoli si taki mladi gospodje želijo. In če bi slučajno prišli v Zavrh vrtat, Bog ve, če bi nas še hoteli poznati! Ja, najbrž bo pri starem ostalo, da bode mo reveži morali dalje fretati in drva drago kupovati. — To je večna škoda za nas kmete, da naši sinovi pozabijo na kmetijske težave in gredo le na veselice in zabave, kadar pridejo do boljšega kruha Srečno! Srečno te!

Blanca pri Sevnici. V nedeljo 19. t. m. se je pripeljal posestnik in načelnik kraj. šol. sveta na Blanci Matija Gabrič s svso ženo k posestniku in gostilničarju Jožetu Presker v Podsredi. Bil je ves dan dobre volje, prepeval in se razveseljavat. Predno pa je šel spat, sta šla s Preskerjevim sinom v hlev, da bi napojila konje. Pri tem pa je eden Gabričevih muhastih konj udaril svojega gospodarja s tako silo ravno v glavo, da se je ta zvrnil in na mestu izdihnil. Rajni je bil dober gospodar, ter zapuščat svojo z osmimi otroki. Nagle in neprevidne smrti varuj nas Bog!

Kolekujte vsako pismo z obmejnimi kolkom!

Rabite le vžgalice: V korist obmejnimi Slovincem!

Koroško.

Celovec. V Hilingerjevi lekarni se je zgodila velika nesreča. Praktikant Viktor Schnitzler je varil zdravilo, takozvani opodeldok. Leku se mora pridjati veliko špirta. V kljub temu da je Schnitzler ravnal zelo previdno, je vendar zmes eksplodirala, ter mu zadala težke rane na obrazu. Stekla na o-knih so vsled poka vsa razdrobljena. Osebe, ki so bile istočasno v lekarni so se pravočasno rešile.

Dobrlavas. Ste jih videli naše nemške sinove, kako so stikali glave in čitali zadnji „Mir“, ki je v par noticah nekoliko vznemiril njihovo germansko kri. Nosili so ga iz gostilne v gostilno, kleli in pa grozili, da je bilo groza. Kaj, sinovi Wotana, se li vam dela krivica? Menimo, da ne, vse kar je pisal „Mir“, je gola resnica, niti besedice nimate vzroka popravljati. Dobrlaska nemškuratarija bi bila že davno godna, da bi se jo postavilo v pravo luč, pa smo bili vedno in vedno le tako lepo prizanesljivi, v svojo lastno škodo, seveda! Odslej ne bo več tako. Podjunska dolina jim vedno zelo ugaja, radi bi si jo prilastili, kakor na primer Rož, vsled tehoje si napravili pripravno in sigurno postojanko v Dobrlivasi, da bi od tam, ki je središče Podjune, širili svojo mogočnost in oblast. Početja nekaterih tukajšnih zagrizencev to jasno kažejo. Ne bomo jih sicer danes objavljali, pa to povemo glasno in odkrito: Dobrlavas je naša slovenska in bo to tudi bstala, akoravno se Kobererji, Grasslni, Bruggerji, Dreoti in drugi na glavo postavijo in prekopicenejo.

Lipa. Žandarmerijsko ekspozituro, ki je bila ustanovljena za časa gradnje turske železnice, so opustili.

Dobrlavas. Naše vrlo delavno izobraževalno društvo priredilo je dne 19. t. m. popoldne krasno uspelo zborovanje z dvema igrama. Navzoče je pozdravil v krepkih besedah predsednik društva; nato je dobil besedo č. g. Franjo Wastl, ki nas je v svojem krasnem govoru vnel za ljubav do naroda slovenskega, navduševal nas je, da naj se vedno in povsod toplo zavzemamo za naše pravice! Spoštujmo materini jezik, ki je lep, kakor vsak drugi, če ne še lepši, poslužujmo se ga vsepovsod, po vseh uradih in vseh javnih zadevah; s tem pridobimo ugled sebi, a naši inteligenci pa priborimo službo na domači zemlji. Načrtje je g. govornik vnel društvenike, da naj se marljivo udeležujejo društvenih shodov, posluhujejo se naj še z večjo vnemo knjižnice itd. V svojem, vseskoz narodnem govoru je g. govornik vnel sreča tako, da mu je ljudstvo navdušeno ploskalo. Nato sta se predstavljal igri: „Pri gospodi“ in „Sv. Cita“; obe sta vrlo dobro uspeli. Nazdar!

Kranjsko.

Orel v Ribnici. V Ribnici so 19. septembra ustanovili Orla. Govorila sta ob tej priliki predsednik Z. T. O. brat dr. Lovro Pogačnik in nadučitelj Strukelj. Pristopilo je takoj 30 fantov, katere bo začasno vodil občrepoljski nadučitelj brat Strukelj.

Sokolska olik. Na Viču pri Ljubljani so imeli Orli veselico. Prišli so tudi ondotni Sokoli, ki menijo, da se nahajajo še v onih časih, ko so napadali roparski vitezi mirne ljudi. Začeli so izzivati ter s kamenjem in raznim pretepaškim orodjem napadati Orle. Več so jih vrgli na tla, jih suvali z nogami in obdelovali s kamenjem tako, da si skoraj nikdo ni bil svest življenja. Celo stvar ima sedaj orožništvo v rokah, kojega skrb naj bo, da vse krivce spravi na primerej kraj, da se bodo najprvo učili poštenega obnašanja.

Meščansko šolo v Postojni so blagoslovili zadnjo nedeljo.

Služba suplenta za zgodovino in zemljepisje je razpisana na državnih gimnaziji v Rudolfovem.

Zmaga S. L. S. Pri občinskih volitvah v III. razred v Škofljici dne 23. septembra je zmagala S. L. S.

Ljubljana. Črno pogrjnena miza. Slavni in velehujskaški Sl. Narod iz bele Ljubljane nas je v zadnji številki zopet opomnil, da so imeli v veliki dvorani mestnega doma velmožje slovenske narodno-napredno ali po domače lažiliberalne stranke dne 20. septembra svoj banket žalostnega spomina. Da, spominjali so se pri tem lanskega 20. septembra na nek poseben način. V sredi banketarjev je dominirala dolga črno pogrjnena miza in okoli nje so sedeli po

vrsti, resni možje kakor: Ivan Hribar, navdušen Vesleslovan in župan ljubljanski, doktor Ivan Oražen, zdravnik, mešetar s slovenskim pivom in starosta S. S. Z., dr. Karol Triller, dr. Ivan Tavčar, gospod na Visokem, dr. Švigelj, podstarosta S. S. Z. in zagovornik narodne žrtve Windišarja Arnošta, in pa mladina dr. Gregor Žerjav in doktor vsega veterinarstva Ribnikar. Predsesivo je bilo seveda v rokah prvih dveh kapacitet Hribarja in Oražna. Na sredi mize so gorale žalobne sveče, pred Hribarjem je ležala črnoobrojena slovensko-nemška pogodba z njegovim podpisom, pred Oražnom pa ena okrvavljena in ena s prodanim pivom namočena manšeta. Ako ravno je miza črna pogrnjena v znak žalosti se gospodje prav imenitno zabavajo in vesele ob njej. Zares čuden banket čudnih ljudi!

Primorsko.

Kormin. Slovenski otroci prav pridno pohajajo slovensko šolo, ki jo je ustanovila družba sv. Cirila in Metoda. Vpisanih je letos 38 dečkov in 28 deklic, torej skupno 66 otrok. Otvoriti bo treba letos že drugi razred.

Mednarodna tatinska družba. Pred par dnevi so v Trstu prijeli neko družbo, katera je na debelo vršila svoje tatinske obrt. Pravijo, da je bila ta družba ravno na neki „kupčijski“ poti, kjer jo je sedaj dole tela roka pravico!

Slovenci v Gorici in italijanskih krajih. Slovenski volilci v teh krajih bodo dne 26. septembra volili slov. kandidate, da tako prestejejo svoje vrste. Agitacijo za te kandidate vodi odbor, ki je sestavljen iz pristašev vseh slovenskih strank.

Na Cesti so nameravali liberalci narediti shod zadnjo nedeljo. Zbralo se je okoli 50 ljudi pri nekem gostilničarju, ki so pa zastoj čakali znamenitih govornikov iz Gorice. Tako zmrzujejo shodi liberalne stranke pri tej poletni vročini, pri volitvah pa baje zmrzne še nje agrarni privesek.

Goriški župan Bombič je sklical v torek protestni shod proti premestitvi slovenskega učiteljskega iz Kopra v Gorico.

Pododbor S. D. Z. za Goriško se je na zborovanju dne 20. septembra sestavil tako-le: Predsednik tovariš bogoslovec Andrej Rustja; tajnik abiturijent Vekoslav Vertovec; blagajnik in knjižničar stud. iur. Filip Oreš. Zvezi pristopilo je takoj 30 članov.

Arretirali so v Gorici na ukaz preiskovalnega sodnika odvetnika dr. Rajmunda Luzzatta in pa bivšega državnega poslanca Alfreda Lenassija. Arretacija, ki je v zvezi s krahom denarnega zavoda „Banca popolare“, je naredila v italijanski liberalni stranki veliko zmedo ter ji bo to mnogo škodovalo pri deželnozbornih volitvah.

„Slovence“ poroča, da bo slovensko učiteljske v Gorici nastanjeno v prvem in drugem nadstropju „Gregorčičevega Doma“ v ulici Vetturini.

Goriška gimnazija ima letos na 16 razredih 710 dijakov, najvišje število, ki ga ima kak zavod v Avstriji. Potrebno bi bilo, da se ta gimnazija razdeli v slovensko in laško.

Goriške volitve se vrše v znamenju velikega boja. S. L. S. se ima boriti proti mnogim nasprotnikom, liberalno-agrarni zvezi, socijem itd. Razven tega uprabljajo nasprotniki razna nesramna sredstva v agitaciji proti kandidatom katoliške stranke. Nje volilce so kar na debelo izpuščali iz volilnih imenikov. Upamo, da vse te sleparije ne bodo pomagale, ampak da bo S. L. S. izšla iz tega boja kot stranka, za katero stoji vse pošteno misleče goriško prebivalstvo. Splošna kurija voli v nedeljo, dne 26. septembra.

Podmelec. Tukaj se je ustanovila „Kmečka hranilnica in posojilnica“, ki začne poslovati na rožniškovo nedeljo t. l.

Gabrovica pri Komnu. Pri volitvi župana je bil izvoljen odlični pristaš Slov. Ljud. Stranke, Alojzij Ostrouška iz Coljove.

SOMISLJENIKI, agitirajte za „Stražo“. Skrbite, da dobite kar največ naročnikov. „Straža“ stane do konca leta 3 K. Zahtevajte odločno po vseh gostilnah „Stražo“. Posnemajte v tem oziru naše nasprotnike! Vsi na delo za razširjenje „Straže“. Če eden ne zmore cele naročnine, naj stopita dva ali trije skupaj.

Narodno-obrambno delo.

Za sklad Obmejnih Slovencev so darovali sledeči po 20 kron: G. Postružnik Marija, veleposestnica, in nekaj katoliških narodnjakinj. Franc Ogradi, opaf v Celju. Ivan Nep. Sirnek, Celovec. Izobraževalno društvo v Retečah pri Škofji Loki. Val. Mikuš, župnik, Sv. Jurij ob južni železnici. M. Zemljič, župnik, Sv. Jurij ob Pesnici. Alfonz Blažko, kurat, Mirnik. Vojlav Vondrašek, župnik v Ambrusu. Slovensko bratno društvo v Škofji Loki. Marko Natlačan, cand. iur. v Vipavi poslal od: hranilnice in posojilnice v Vipavi 30 K, in njenih odbornikov 30 K, skupaj 60 K. Vavrlav Filler, župnik, Dole pri Litiji. Dr. V. Gregorič, primarij v Ljubljani. Ivan Soukup, žup-

nik v Stari Oselici. Alojzij Arzenšek, župnik, Vitanje. Jakob Knaflič, župnik, Loče pri Beljaku. Hranilnica in posojilnica v Mengšu. Druga zbirka Idrjčanov. Fr. Ks. Steržaj, župni upravitelj, svojo doto 24 K 49 vin. Fran Stupica, trgovec z železnino na Marije Terezije cesti v Ljubljani. Mesto venca narodnim žrtvam 20, septembra Kolinska tovarna za kavine primesi v Ljubljani. Pevke slovenskega glasbenega društva „Ljubljana“ ob 20. septembru namesto venca na grob žrtiev, za narodno obrambo. Pevci „Ljubljane“ ob obletnici 20. septembra. Odbor „Ljubljane“ namesto venca na grob katoliško-narodnemu dijaku Adamiču in slovenskemu pevcu Lundru, nedolžnim žrtvama neplodnih počestnih demonstracij. Alojzij Šober, župnik v Zdolah na Štajerskem kot praktično demonstracijo 20. septembra. Predsednik „Ljubljane“ dr. V. Pegan kot praktično demonstracijo. Fran Pavlič, župnik, namesto črne zastave. Michael Bulovec, uršulinski spirital v Ljubljani. J. Kopač, svečar v Gorici. — Nadalje so poslali: G. R. Štrnad, c. kr. davčni preglednik, Trnovo pri Il. Bistrici 5 K. — Katoliško-narodni dijaki na Bohinjski Bistrici 15 K. — I. Premru, št. vid pri Vipavi 5 K. — Jakob Čemažar, župnik, Kostobona pri Kopru v Istri 1 K. — Maks Mastnak, cerkvenik, dež. bolnišnica, Ljubljana 1 K. — G. Anton Mauer, založnik Mengeškega piva 10 K. — Vesela družba nabrala v gostilni pri Flegarju, nasproti železne bolnice, 2 K 80 vin. — Nabralo na veselici v Krombergu pri Gorici 8 K 80 vin. — Francšek Krumpetar, Sv. Gregor, zbirko, nabrano na svatbi Jožefa, 10 K; na izletu na Gorjanci so darovali navdušeni rodoljubi 7 K. — Rodoljubi! Natirajte še dalje prav pridno in marljivo za Obmejni sklad. Narodno-obrambna enketa je bila sicer v našem središču prepovedana, toda za dostojen odgovor vladi in kot naša manifestacija naj veljajo izpolnjene položnice za obmejni sklad. Zaprimo nemškemu zmažu vhod v naše krasne pokrajine! Na dan torej!

Narodno-obrambna dolžnost. Ne sme biti dan-današnji Slovenca, in naj si spajda tudi med najnižje sloje, ki ne bi imel ne umevanja ne smisla za narodno našo obrambo. Zato je treba primerne poka, ki naj sega do posameznikov iz vseh stanov in slojev. Sistematičen pa je tak poduk edino-le, če se organizira društveno. Vsled tega je danes dejanska potreba, da se oživotvorijo po naših bralnih in izobraževalnih društvih narodno-obrambni odseki, kakor jih je zahteval letošnji občni zbor S. K. S. Z. pri Sv. Jakobu v Rožni dolini na Koroškem. Poleg poduka bodo ti odseki imeli tudi nalogo, bodriti k nabiranju gmotnih prispevkov za narodno-obrambno delo, nabirati prebrane knjige ter jih poslati osrednjemu odboru S. K. S. Z., in sploh v svojem okraju izvršiti vse pogoje za uspešno narodno obrambo. Središče in nekako ognjišče za te odseke pa se bo zasnovo pri narodno-obrambni enketi v Ljubljani, ki ne bo, kakor se je mislilo, 5. oktobra, ampak najbrž 16. oktobra.

Roseggerjeva ustanova napreduje. Poparila je nemške obrambnike velika požrtvovalnost Poljakov, ki so v krajšem časi za svoj sklad več nabrali, in zato jih hočejo dohiteti. Na pomoč so jim prišla nemška dunajska gledališča (Volkstheater, Raimundtheater, Volkoper, Johann Strauß-theater), ki bodo uprizarjala slavnostne predstave v prid nemškemu Schulvereinu. — Med ustanovniki, ki so na novo pristopili k Roseggerjevi ustanovi, opazamo dunajske nemške c. kr. računske uradnike, graške finančne, računske in blagajniške uradnike in občino Slovenj Gradec z vsemi nemškimi društvi vred.

Südmarka se hujuje nad sklepom korarskega samostana v Borovi, da ne sme noben njegov član več biti ud Südmarke. Tudi v št. Lamprehtu so duhovniki obrnili Südmarki hrbet, če prav so pred letom za njo še bili močno navdušeni. Südmarka imenuje to nasledke nespametnega hujskanja v družbi proti krščanskim socialcem. „Gr. Volksblatt“ pripomnja k tem izstopom: Krščanski socialci ne more biti član Südmarke, ker bi s tem podpiral samo politične nasprotnike, ne pa nemško stvar.

Ostmarka. Ker so se nemški krščanski socialci dodobra prepričali, da oskrbuje Südmarka protikrščanske in vsenemske posle, so Südmarki obrnili hrbet ter ustanovili lastno obrambno društvo „Ostmark“ s sedežem v Lincu. Društvu načeljuje, kakor je znano, nemški kršč. socialni poslanec Schlegel. Namen društva je, kakor pravi paragraf 1 njegovih pravil, v okvirju zvestobe do domovine in podedovane cesarske hiše gojiti požrtvovalno zvestobo do nemške narodnosti v besedi, v pravu in pravicah, nošnji in običajih, pospeševati duševni in gospodarski napredek nemškega plemena v Avstriji, osobito na jezikovnih mejah.

Sredstva za ta namen so glasom paragrafa 3 v pravilih predvsem pospeševanje in dejanska podpora vseh gospodarskih teženj nemškega naroda. Pospeševale se bodo hranilnice in posojilnice, združništvo, otroški vrtec itd. Podpirale se bodo nemške družine, ki so obubožale brez lastne krivde, in sicer ali brezplačno, ali pa se jim bodo dajala brezobrestna ali maloobrestna posojila; kupovala se bodo posestva, ki jim preti razkosavanje, in naselila z nemškimi kmeti; podpirala se bo z vsemi sredstvi nemška obrt.

Nadalje se bodo izdajale brošure, poučni spisi, prirejela predavanja, ustanovljale ljudske knjižnice, dajalo se bo pravno varstvo, ustanovljale in podpi-

rale se bodo šole, in tako se bo skrbelo za duševni napredek v narodno ogroženih krajih.

To mlado društvo jako naglo napreduje in šteje že veliko podružnic, kojih število narašča od dne do dne. Dne 16. septembra se je tudi v Gradcu ustanovila podružnica, kateri je že začetkoma pristopilo 300 članov.

Na ustanovnem shodu je imel glavno besedo znani Volksblattov redaktor Neunteufel, ki je bil prej član Südmarke in se je potegoval za to, da bi tudi v Südmarkinem vodstvu krščansko-socialni element prišel do veljave, kar se mu pa ni posrečilo. Na shodu so se mu kar usta cedila samega nemškega nacionalizma in vzvišenih fraz o superiornosti nemškega plemena v Avstriji nad slovanskimi plemeni. Sicer pa je pametno dostavil, da pravi in zdravi nacionalizem nima nič opraviti z nepravilnostjo, tenkosrečnostjo in nestrpnostjo proti drugim narodom.

O Ostmarki še ne more izgovoriti stvarne in sklepne sodbe. Treba je počakati njenih del, in po delih jo bo sodil.

Kdo se ne kolekuje svojih poštnih pošiljatev z obmejnimi kolkom? Opomnite svoje znance na to narodno dolžnost. Kadilce, kuharice in druge, ki imajo opraviti z vžigalicami ponovno opozarjamo na vžigalice „V korist obmejnih Slovencev.“ Ne kupujte drugih, ampak le te zahtevajte povsod! Na pozabite pa tudi v gostilnah zahtevati računske listke S. K. S. Z. in pa naše katoliško narodne liste: Stražo in pa Slovenski Gospodar! Držite se gesla: „Svoji k svojim“, ter se pri izbiri trgovin ozirajte na one, ki inserirajo v Straži ali v Slovenskem Gospodarju!

Razgled po svetu.

Boj med belokožci in zamorci. V Kansas City v Ameriki bi kmalo prišlo do krvavega boja med zamorci in belci o priliki parade zamorskega društva „Knights of Pythias“, katere se je udeležilo čez 5000 članov. Neka gospa, ki se je peljala s svojim soprogom v vozu, je namreč zavozila kar med zamorce. Takoj je prišlo več udeležencev konja za uzdo in niso pustili voza mimo. Gospa pa je zgrabila za bič in je z njim udarjala po ljudeh. Takoj se je nabrala velika množica zamorcev v veliki razburjenosti okoli voza in eden od njih je iztrgal ženi bič in jo začel z njim pretepavati. Sedaj so pa zopet priskočili belci, ki niso pustili pretepati bele žene po zamorcu. Prišlo bi prav gotovo do krvavega boja, če ne bi zamorci potegnili sablje in začeli groziti, da se jih bodo posluževali, če jih ne puste na miru.

Napačen princ. Pred nekaj tedni se je nastanil v Solunu v najboljšem hotelu mlad, eleganten gospod, ki je rekel, da je princ Seha-beddin, vnuk sultana Abdul Aziza. Ko so solunski odličnjaki zvedeli, da imajo v svoji sredi tako odličnega gosta, so drli eden za drugim k mlademu princu. Ko je slednjič povedal, da se odpelje na Dunaj v svrhu nadaljevanja svojih študij, so takoj pisali v Carigrad po poseben salonski voz za princa. V Carigradu so se čudili, kako more biti princ Seha-beddin v Solunu, ko je vendar že več tednov v Skaдру. Se bolj so se pa čudili v Solunu, ko se jim je to sporočilo iz Carigrada. Generalni guverner in načelnik policije sta zopet napravila vizite pri princu, ki sta ga spremila v ječo mesto na kolodvor. Dognalo se je, da je hud reakcionarec, ki se res zove Seha-beddin, ki pa ni s princem enakega imena v prav nikakem sorodstvu.

Katoliške usmiljenke na Francoskem Katoliške usmiljenke so si priborile na Francoskem veliko priznanje od strani framacoskih samih. Nek zelo imeniten in kot slovit odvetnik francoske državne oblasti znan visoki uradnik je dejal nekoč: Jaz ne poznam večjih in slovitejših junakov na svetu, kot so katoliške usmiljenke. One ne delajo za svetovno slavo, ne borijo se za lastno čast, ampak popolnoma zastoj in nesebično ti strežejo tudi v najhujših bolečinah in boleznih. Zapustile so ti udobno življenje doma po mestnih hišah in palačah in so šle zastoj stredi revežu v bolnišnico. To je pravo junaštvo, ki presega vse slavne junake zgodovinske. Enako se glase tudi drugi glasovi o katoliških usmiljenkah. „Journal de médecine“ piše iz Bordeauxa, da je izmed 36 sester, ki so se udeležile izpraševanja zdravniškega kolegija, 16 dobilo red dobro, 20 pa red prav dobro. Po izreku njihovih izpraševalcev imajo globoko znanje o anatomiji, psihologiji, higijeni in kirurgiji. Izpraševalna komisija se je čudila znanju teh žensk. Čujmo, kaj piše pristni socialist Pinguier v „Combat“, ki je bil svoje dni administrator bolnice v Saint-Quentines in se je kot tak zavzemal za popolno laiziranje bolnice. Piše namreč: „Vsi bolniki, bodisi katoliki, protestanti, svobodomisleci ali prostozidarji, imajo enopisto postrežbo, bolniške sestre se žrtvujejo za vse na enak način. Zato je tudi namen bolnice popolnoma dosežen. Vprašanje je samo glede stroškov. To pa je brez pomena; glavno je to, da je postrežba v bolnici ne glede na verstvo nepristranska.“ In to je tudi v resnici. Ta socialist je imel pač enkrat pogum, povedati resnico pred vsem svetom.

Mažarska svoboda. Ruska pisateljica gospa E. de Vitte se je bila nastanila v Turčanskem Sv. Martinu, da bi tu pisala o svojih vtisih, ki jih je dobila na potovanju po čeških deželah. Kmalu sta se zglasila v njenem stanovanju dva orožnika, ki sta začela pisateljico izpraševati, kaj išče na Ogr-

skem, s kom obučuje, če ima fotografičen aparat itd. Ko sta prematela vse njene stvari, sta odšla. Takoj za njima je prišel uradnik, ki ji je pobral več spisov, in ji slednjič rekel, da je izgnana iz Ogrske. Ko je gospa de Vitte odšla, so orožniki izpraševali po vasi, kaj je ruska gospa delala, če je bila to sploh gospa, če ni bil kak preoblečen mož, če je imela nevarno orožje itd. Pripomniti je, da je gospa de Vitte stara kraj 70 let.

Prvi kovaški mojster v ženski obleki. Za kovaškega mojstra je bila izprašana v Bernburgu gđ. Pavla Sonntag. Pomočniško izkušnjo je z dobrim uspehom napravila lani. Pri izkušnji za mojstra je morala v navzočnosti komisije podkovati konja in napraviti neko orodje; dalje je dokazala svojo sposobnost v strokovnem risanju, knjigovodstvu, meničnem pravu, obrtoslovju in kalkulaciji. Zaslužila si je skupni red; prav dobro. Gđ. Sonntag je v 34. letu starosti in je svojemu očetu že deset let pridno pomagala v kovačnici; ko je bil oče bolan, je obrt sama vodila.

Na mrtvaškem odru živ zgorel. Iz Velikega Vraždana se poroča: Stari pastir Avran Nues v Selišču je bil že dalje časa bolan in je tudi nekega dne navidezno umrl. Starca so položili na mrtvaški oder in vse pripravili za pogreb. Naenkrat se pastir na odru vzdigne in zahteva, da mu dajo jesti in skoči pri tem na tla. Na svojo nesrečo je prevrnil sveče ter se je zažgal oder. Ker so vsled strahu pbežnili vsi gosti, ki so ga prišli kropiti, je zgorel tudi sam brez kake pomoči.

Gozdni požar v Kaliforniji. Pri vходу v svetovoznano dolino naravnih znamenitosti in krasot Yosemite je vsled isker, ki prihajajo iz lokomotiv, nastal velik gozdni požar, ki preti uničiti famozno skupino velikanskih pragozdnih dreves, ki so stara več kakor tisoč let in ki so največja na svetu. Požar preti tudi hotelu El Portal, ki je veljal 100.000 dol. in ki je poln letoviščarjev.

Veliko poneverjenje na neapoljski pošti. Na neapoljski pošti so zasledili veliko ponarejenih pošt nih nakaznic. Zapri so sekcijkega šefa v poštnem ministrstvu, ki je po svojem umirovljenju dobil na pošti službo pisarniškega pomočnika. Ker so mu bili dohodki še vedno premajhni, je ponarejal poštne menice.

Tatovi v avtomobilu. Izvanredna predrzna tatvina se je nameravala pretekli teden v Budapešti v vili nekega aristokrata. Zvečer sta se pripeljala pred vilo dva elegantno oblečena gospoda v avtomobilu. Eden izmed njiju je izstopil ter odšel čez vrt v vilo. Vratarjev sin, ki je vedel, da ni gospode doma, ga je vprašal, česa želi. Kot odgovor je potegnul tuje revolver iz žepa ter mu zagrozil, da ga usmrti, ako ne bo miren. Tuje je odšel v vilo, vratarjev sin pa je stekel na cesto, zaklenil vrata in obvestil policijo, ki je obkolila vilo. Policaji so vdrli v vilo ter presenetili tatu pri delu. Aretovanec se je branil povedati svoje ime, ter dosedaj še niso mogli dognati, kdo da je. Njegov drug je pravočasno pbežnil v avtomobilu.

Znorel. Potniki hamburškega parnika Graf Waldersee, ki je dospel prejšnji teden v newyorško luko, poročajo o vznemirljivem vlogodku, ki se je med vožnjo pripetil na krovu. Kurjač Karl Hauschildt je vsled strašne vročine, ki je vladala v prostoru za stroje, zblaznel in letel po hodniku prvega razreda, kjer je zgrabil osem let starega otroka. Neka gospodična je vse to videla, in boječ se, da ne bi blaznež skočil z otrokom vred v morje, se je vrгла na njega. Ko se je z njim ruvala, je prišel neki potnik iz svoje kabine in se istotako vrgel na kurjača. Potem je prišel častnik ladije na čelu 15 mož posadke, in ko je blaznež te videl, je pobežnil in bi gotovo skočil v morje, če mu ne bi te namere preprečil neki drug mornar. Hauschildta so po obupnem boju končno premagali in položili v železje.

Narodno gospodarstvo.

Predlog poslancev dr. Franca Jamkoviča, Franca Pišeka in tovarišev glede povračila brezobrestnih državnih in deželnih posojil, ki so se dala za prenovljenje po trtni uši uničenih vinogradov.

Visoki deželni zbor!

S postavo z dne 4. aprila 1902 drž. zak. 136 se je rok za povračilo vseh onih brezobrestnih državnih posojil, ki so se na podlagi državnega zakona z dne 28. marca 1892, drž. zak. 61 v letih 1892 do 1897 podelila, v tem smislu izpremenil, da začelnja povračilo s 16. letom od izročitve prvega delnega zneska posojila in da se mora v 15 enakih, neposredno zaporednih letnih obrokih izplačati, dočim so od leta 1897 naprej izplačana državna posojila v 20 enakih, neposredno zaporednih letnih obrokih, in sicer prvi z začetkom 11. koledarskega leta istotako od izplačitve prvega delnega zneska posojila naprej, izplačljiva. Tudi visoki deželni zbor je 24. oktobra 1903 sklenil, da bo enako postopal pri povračilu iz deželnih sredstev podeljenih brezobrestnih posojil, in vsled tega se je že leta 1907 začelo na ta način povračilo teh brezobrestnih posojil.

Ali je morda ta termin za povračilo ugoden? Odločno moram odgovoriti, da ne! Že več let ni bil položaj vinogradnikov tako neugoden, kakor je sedaj. vinska kriza, ki se je javila že lani ter je letos postal pravcata ljudska nesreča, težko stiska udeležene

ne ljudske sloje. Kleti so polne, kupcev pa nič, vinogradnik gleda s skrbjo in strahom na bodočo trgatv, ker mu manjka posode in ker vkljub vsem velikim stroškom za obdelovanje in ohranjanje vinogradov nima upanja, da bi mogel prodati svoj izdelek. Odtod splošna nevolja in potrtoš med vinogradniki, odtod naklonjenost k pijančevanju z vsemi strašnimi posledicami. Vinotoči (pod vejo) rastejo kakor gljive po toplim dežju, v nekaterih občinah njegova volinoga okraja jih je bojda nad 70 — gotovo žalosten pojav, ker žalibog niso sreča za ljudstvo. Vino se prodaja po ceni, pije se več kakor po navadi, in zato se razdejavajo nasledki pojavljajo v družinskem in socialnem življenju. Gmotni uspehi teh vinotočev tudi ni ugoden, ker se denar raztroša, veliko izposojuje, in ko je vino oddano, vidi vinogradnik, da je imel samo delo in napor, denarja mu je pa ostalo malo ali pa nič.

K tem neugodnim razmeram se še pridružujejo lanska in letošnja suša s svojimi nasledki, elementarne nesreče, splošna druginja, beg iz dežele; vse to je neugodno uplivalo na gospodarske razmere našega kmeta ter je njegova, že itak majhna denarna sredstva znižala na minimum, oziroma ga prisililo, da je na stare dolgove najel nove.

Z ozirom na to resnično bežo in na skrajno neugodne denarne razmere, stavijo podpisani

predlog:

Visokemu deželnemu odboru se naroča, naj dogovorno s c. kr. vlado skrbi za to, da se rok za povračilo brezobrestnih, od dežele ali države podeljenih posojil za obe vrsti pri vseh pomanjkanje in bežo trpečih vinogradnikih odloži za pet let, oziroma tistim, ki so majhni posestniki, ter žive predvsem od pridelka svojega vinograda, popolnoma odpiše.

Monopol ali davek na vžgalice. Ze zadnjic smo menili in opozorili občinstvo na grozeči monopol na vžgalice, a danes prinašamo zopet daljši članek o tej stvari iz srede občinstva.

Naša država prav resno misli uvesti monopol na vžgalice. Dejanske razmere pri nas so res take, da država iz direktnih davkov absolutno ne more pokriti svojih potrebščin in da mora zato segati po indirektnih davkih in tudi po konsumnem blagu vsake vrste, naj so ti konsumni davki še tako malo simpatični.

Danes pač že prevlada vprašanje povsod, ali bo davek ali monopol, katerega zadnji bi bil nemškimi industrialnim elementom v državi najbolj po godu, ker bi škodoval Slovane.

Davek na vžgalice ima torej med konsumnimi davki eno prednost: da plačujejo ta davek vsi sloji enako in da ne obremeni samo ubožnejših slojev, kakor davek na žganje in deloma tudi davek na pivo in na petrolej. Vsekako je bolje, da obdači država vžgalice, kakor kako drugo konsumno blago.

Država je v velikih stiskah in to je napotilo vlado, da izkuša celo iz vžgalic dobiti novih dohodkov. V takih razmerah ne bo preostalo nič drugega, kakor koncedirati vladi davek na vžgalice, a samo davek in nič več.

Ali z vso odločnostjo in preciznostjo se moramo izreči zoper projekt, naj bi se upeljal državni monopol na vžgalice tako, kakor je upeljan na tobak in na sol, da bi torej država imela vso produkcijo in vso kupčijo z vžgalicami v rokah. Državi sami bi monopol ne prinesel nobene večje koristi, kakor je davek na vžgalice, pač pa bi se z monopolom na škodo konsumentov, na škodo trgovine in na škodo industrialnega in trgovinskega razvoja vseh železa podprlo nekaj posamičnikov.

Za misel, naj se uvede monopol na vžgalice, se najbolj zavzema dunajska „Länderbank“, ki ima v rokah 75% vse produkcije vžgalic. Njej so se pridružili ostali fabrikantje vžgalic, ki so imeli dne 6. t. m. na Dunaju shod, ter so se z vno zavzeli za monopol. Ta vna Länderbanke in drugih fabrikantov vžgalic je umljiva. Ako bi država uvedla monopol in prevzela sama produkcijo in razpečevanje, bi morala sedanje tovarne odkupiti in njih lastnikom odšteti lepe milijone. Nagib prizadevanju za monopol ima torej svoj izvor v želji, napraviti sijajno kupčijo.

Že uvedba monopola bi veljala ogromne milijone, dočim bi davek na vžgalice ne povzročil državi skoro nobenih stroškov. A tudi sicer bi imela država z monopolom velike stroške. V državnih podjetjih je režija veliko dražja, kakor v privatnih podjetjih. Prenehanje konkurence povzroči vedno znatno podraženje delavskih sil, posebno še v državnih podjetjih in otežkoči razprodajo. Avstrijska produkcija vžgalic je dalje v veliki meri navezana na eksport, a da državna podjetja v trgovinskem oziru nikdar tako ne funkcionirajo, kakor privatna, to je davno spoznana resnica.

Izmed vseh držav ima samo Francija popolni, to je producijski in trgovski monopol na vžgalice. A tudi Francija ga ni uvedla naenkrat, nego polagoma in obnesel se ji je samo zato, ker ima razsežne kolonije, kamor lahko eksportira svoje izdelke, ne da bi se imela boriti s kako konkurenco. Takoga monopola, kakor Francija, nima nobena druga država, Španska in Portugalska imata pač monopol, a daj sta produkcijo in prodajo v zakup. Grška kupuje sama v državni režiji vžgalice, in sicer v Avstriji, a je dala razprodajo v zakup. Nobena teh treh držav se ni upala sama prevzeti produkcije in razprodaje.

Ko je bila Italija v veliki finančni stiski in prisiljena napeti vijak konsumnih davkov do skrajnosti, je vzela v pretres tudi misel o monopolu na vžgalice. Toda spoznala je, da monopol, naj se izvršuje v lastni režiji, ali naj se da v zakup, ni za državo in za občinstvo nikdar tako koristen, kakor davek na vžgalice in zato je z zakonom z dne 28. julija 1895 uvedla davek na vžgalice in naložila tovarnam ličenčni davek, ter izhaja pri tem kar najbolje.

Brez dvoma bi bilo tudi v Avstriji za državno blagajno najbolje, da uvede davek na vžgalice, ki so pobira potom kolkov na posamične škatljice. Dohodek bi bil signren, edini strošek, ki bi ga imela država, pa bi bili kontrolni organi.

Izrekli smo se zgoraj zoper monopol. To velja za obe obliki monopola, tako zoper projekt, da bi država proglasila monopol, produkcijo in razpečevanje pa dala v najem morda Länderbanki ali kakim drugi finančni velesili.

V poštev je pa vzeti še nekaj drugega razen interesov konsumentov in trgovcev. Monopol pomeni, da se v zakupu Länderbanke ali kakega drugega podjetja izroči produkcija in kupčija z vžgalicami nemškimi rokam za vedno in da se spravi tem potom južne Slovane pri tako vsakdanjem konsumnem blagu v gospodarsko odvisnost od nemškega kapitala. Vse naše gospodarsko prizadevanje meri na to, da se osamosvojimo in pridemo do tega, da bomo vsaj potrebščine vsakdanjega življenja sami producirali. Le tako moremo Slovani pomnožiti svoje narodno blagostanje. Zdaj pa nas hoče država za vedno izročiti izkoriščanju nemškega kapitala in nam za vedno onemogočiti osamosvojenje celo na polju tako priproste produkcije, kakor so vžgalice, ki spadajo med najbolj vsakdanje potrebščine.

Vse razmere so danes take, da si Jugoslovani prav lahko ustanovimo svojo industrijo vžgalic, ker je njih konsum med Jugoslovani v zadostni meri narasel in ker bi bili jugoslovani vžgalicni industriji odprti trgi na Balkanu v vse drugačni meri, kakor nemški, in ker imajo Jugoslovani po legi svojega teritorija dane vse pogoje, zagotoviti si izdaten eksport. Z monopolom bi bilo vse to za vedno uničeno in onemogočeno.

Če že drugače ne gre, naj bo davek na vžgalice — monopola mi Jugoslovani ne moremo dopustiti v nobeni obliki in na noben način.

Tržne cene v Mariboru za 50 kg: pšenice K 28.—, rži K 18.—, ječmena K 17.—, koruze K 19.—, prosa K 20.—, ajde K 18.—, sladkega sena K 10.—, slame K 8.—; za en kg fižola K 0.20, graha K 0.52, leče K 0.64, krompirja K 0.08; za en liter mleka K 0.22 in za eno jajce K 0.08.

Proti ogrcem na travnikih. Nekateri kmetje so oškodovane travnike, na katerih niso mogli pričakovati nobene otave, že preorali in posejali z drugimi raslinami, kar je bilo na vsak način zelo pametno, ker so lahko na ta način še letos dobili dobro košnjo. Kjer pa se to ni zgodilo, tam se morajo vsaj slabe trave kakor hitro se da pokositi, kajti sicer zazori njihovo seme in zemlja se na ta način še bolj zapleveli, tako da raste nazadnje na nji le sam plevel. Kjer je trata popolnoma uničena, tam se naj, kakor hitro mogoče plitvo preorje. Kakor hitro so brazde posušene, se pobrana podolgem in počez, kar se mora v teku jeseni parkrat zgoditi, da se plevel kolikor mogoče iztrebi. V pozni jeseni se mora zemlja globoko preorati. Potem se na brazde potrosi še v jeseni ali pa zgodaj v spomladi umetno gnojilo in sicer na hektar 600 kg Tomaževe moke in ravno toliko kajnita ali 400 kg superfosfata in 200 kg 40 odstotne kalijeve soli. Kjer je hlevski gnoj na razpolago, se naj dobro razkrojen v spomladi spravi na polje in plitvo počorje. Z globoko jesensko brazdo bi prišel, pregloboko v zemljo in zato bi ne mogel tako dobro učinkovati. Na tako obdelano polje se lahko poseje kak visok sadež in travno seme. Kjer pa naprava novega travnika ni tako nujna, tam je bolje, če se preje seje kaka okopavina, n. pr. koruza krompir ali rona in trava poseje šele drugo leto ker se zemlja na ta način najbolje očisti raznega plevela.

Iz. Gosp. Glas.

V pomožni sklad

za poškodovance po toči v ormoškem, ptujskem in sosednih okrajih so darovali sledeči p. n. gg.:

Zadnji izkaz		K 5325-94
Alojzij Arzenšek, župnik v Vitanju, svoj in župljanov dar		80—
Župni urad Žalec		200—
Petan Fr., vpok. župnik in jubilar v Slov. Bistrici		10—
Dar gornje-polskavskih župljanov		40-80
Bralno društvo pri Sv. Juriju na Ščavnici pri igri: „Rokovnjači“ nabrani denar		5—
Kuncce Janez, župnik pri Sv. Jurju na Ščavnici, dar župljanov		92-60
Konzumno društvo v Lučah pri Ljubnem		20—
Anton Ribar, župnik pri Sv. Vidu na Planini, dar župljanov		63-55

skupaj K 5837-89

Izbrano se zopet zabavljuje in še priporoča

Jožef Ozmeč,

župnik in deželni poslanec v št. Lovrencu za Drav. polju.

MALA NAZNANILA

ki se sprejemajo po 2 vin. od besede, najmanjši znesek je 50 vinarjev.

Kdor želi pojasniti o rečeh, ki so naznanjene v inseratnem delu, naj pridene za odgovor znamko 10 vinarjev. Drugače se ne odgovori.

Na prodaj je polkrit, skoraj nov voz, pripraven za kako župnišče ali gospodo na deželi. Cena 500 kron. Vpraša se pri g. Celcerju v št. Ilju v Slov. gor. 203

Orgle.

Radi naprave novih orgelj v župnijski cerkvi v Cirkovcih se stare orgle z 10 registri ceno prodajo. Tozadevna vprašanja naj se naslavljajo na Josip Brandl, izdelovatelj orgelj v Mariboru. 192

Pozor Slovenci?

Izdelujem obleke vsake vrste iz garantirano pristnega domačega in tujega sukna po najnižji ceni. Postrežba točna in solidna. Franjo Pajk, krojač, Dol pri Planini. 154

Učenca s primerno šolako izobrazbo, kateri ima veselje do trgovine in je pošteni staršev, sprejme Jakob Sem, trgovina z mešanim blagom pri Sv. Frančišku Ks. v Savinski dolini.

Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,

v lastni hiši (Hotel pri belem volu) v CELJU, Graška cesta.

Poštno hranilnični račun št. 92.465. — Telefon št. 8.

Hranilne vloge se obrestujejo po 4½% brez odbitka rentnega davka.

Domači hranilniki se dajejo na dom brezplačno.

Hranilne knjižice drugih zavodov se sprejemajo kot vloge, ne da bi se obrestovanje prekinilo.

Posojila na zemljišča po 5% do 5½% brez in z amortizacijo.

Posojila na zastavo vrednostnih listin.

Osební kredit na menice in v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji.

Konvertacija vknjiženih dolgov z najmanjšimi stroški.

Oskrbuje svojim članom izterjevanje njihovih terjatev.

Brezplačno reševanje vseh zadev.

Cerkveni in sobni slikar in pleskar

Franjo Horvat

MARIBOR, Kasinogasse šte. 2.

Se priporoča veleč. duhovščini in slavnemu občinstvu za slikanje cerkev, dvoran, sob, društvenih odrov, napisov na steno, deske, plošče in steklo ter za vsa v pleskarsko in slikarsko stroko spadajoča

:: dela :: 53

Postrežba točna! :: :: Cene nizke!

Odvetnik**Dr. Alojz Bratkovič**

vljudno naznanja, da je otvoril s 1. septembrom 1909 svojo odvetniško pisarno v Slov. Gradcu.

Slovenski krojač Jakob Vezjak

v Mariboru, Šolska ulica 4

se priporoča slavnemu občinstvu za izdelovanje vsakovrstnih oblek za gospode in dečke po najnovejšem kroju. Velika zaloga vsakovrstnega :: :: sukna iz domačih in tujih tovarn. :: :: Izdelujejo se tudi vsakovrstne pletenine na stroje. 36

Za nakup priporočamo tvrdko

M. E. Šepec, Maribor

Grajski trg stev. 2

katera prodaja po najnižji ceni vsakovrstno modno blago za ženske obleke, svilnate in druge robce, vse vrste najboljše perilno blago, vsakovrstno sukno (štoffe) za moške obleke, površnike, fino sukno za talarje in salonske obleke, srajce, ovratnike, kravate, naramnice, nogavice, dežnike, obrisače, mizne prte, odeje, preproge, zastore, razni cvilih, perje za blazine itd. 7

Prodajalko

v stroki mešanega blaga dobro izurjeno in trgovskega učenca ali učenko sprejme takoj tvrdka Franc Vrečko v Šoštanj-u.

Pohištvo

Velika zaloga pohištva od najpreprostejšega do najfinejšega v vseh slojih se dobi po znižanih cenah pri 34

Obrtni zadrugi mizarских mojstrov' v Mariboru, Grajski trg št. 3 pri črnem orlu.

Pozor! Slovenci! Pozor!

Josip Macuh, Maribor

Stolna ulica šte. 5.

se priporoča slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini za izdelovanje vsakovrstnih oblek. Postrežba točna, cene nizke! Na razpolago je tudi velika zaloga izgotovljenih oblek po jako nizkih cenah. 48

Slikar in pleskar

Franc Divjak

v MARIBORU, župnijska ulica št. 7

prevzame vsa dela dekoracijske in slikarske stroke ter se priporoča slavni duhovščini in cenjenemu občinstvu in izvršuje svojo obrt po najnižjih cenah.

Trgovina tiskarne sv. Cirila v Mariboru, Koroška cesta šte. 5**Zastonj**

se ne trži, ampak po zmerni ceni s tiskovinami za posojilnice, ki so pri ljubljanski ali celjski zvezi, za občinske urade, za krajne šolske svete in šolska vodstva, za odvetnike, notarje, trgovce obrtnike in zasebnike in vsa društva. Krasne diplome za častne ude, zavitke in pisma s tvrdko, vizitke, vabila za društvene veselice, lepake in letake izdeluje tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Zastonj

se ne trži, pač pa po nizki ceni s trgovskimi knjigami, odjemalnimi knjižicami, papirnatiimi vrečami, kredo, svinčniki, črnilom, peresi, tablicami, kartami za tombolo, lampijoni, papirnatiimi krožniki in serviet, pismenim papirjem v mapicah in kasetah, albumi za fotografije in razglednice, spominskimi knjigami za gospodične, vsakovrstnimi razglednicami. :: ::

Zastonj

se ne trži, pa ugodno kupite podobice za molitvenike, slike v spomin na prvo sv. obhajilo, podobe sv. družine za steno z milo godbo po 15 K in 20 K, stenske slike papeža, cesarja, škofa, raznih svetnikov, rožne vence iz ribje kosti, lesa in kokosa, svetinje iz aluminija, ki nikdar ne rjavijo, škapulirje vsake vrste, križce stoječe, ki se rabijo pri :: bolnikih in križe viseče za steno. ::

Brzjavi: „Kamnoseška industrijska zadruga Celje“.

Prva južnoštajerska kamnoseška industrijska družba

Brzjavi: „Kamnoseška industrijska zadruga Celje“.

Edino narodno kamnoseško podjetje v CELJU.

Stavbena in umetna kamnoseška
::: obrt s strojnim obratom. :::
Izvrševanje vseh stavbenih del:
kakor stopnic, fasad, podbojev,
pomolov, nastavkov itd. iz različ-
::: nih kamenov in cementa. :::

Specialna delavnica in pod-
barski atelje za umetna cerkvena
dela kakor: altarjev, obhajilnih
miz, prižnic, kropilnih in krstnih
::: kamnov itd. :::
Brušenje, puliranje in struganje
::: kamena s stroji. :::

Mnogoštevilna zaloga nagrobnih
spomenikov iz različnih marmorah
vrst granitov in sijenitov po razno-
vrstnih narisih in nizkih cenah.
Naprava zidanih ali beteniranih
::: rodbinskih grobišč (rakev). :::

Plakovanje cerkva, dvoran in
hodnikov s šamotnim ali cementnim
::: tlakom. :::
Izdelovanje pohištenih plošč iz
različnih najbolj idočih marmornih
::: vrst v vseh oblikah. :::
Popravljanje spomenikov, udela-
::: vanje napisov v iste :::

Spodnještajerska ljudska posojilnica v MARIBORU,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Stolna ulica št. 6 (med glavnim trgom in stolno cerkvijo).

Hranilne vloge

se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo: na-
vadne po 4%, proti 3 mesečni odpovedi po 4½%.
Obresti se pripisujejo h kapitalu 1. januarja in
1. julija vsakega leta. Hranilne knjižice se spre-
jemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obre-
stovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so
poštno hranilne položnice na razpolago (šek konto
97.078). Rentni davek plača posojilnica sama.

Posojila se dajejo

le članom in sicer: na vknjižbo proti pupilarni
varnosti po 4¾%, na vknjižbo sploh po 5%, na
vknjižbo in poročstvo po 5½% in na osebni
kredit po 6%. Nadalje izposojuje na zastavo vre-
dnostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih za-
vodih prevzame posojilnica v svojo last proti po-
vritvi gotovih stroškov, ki pa nikdar ne presegajo
7 kron. — Prošnje za vknjižbo dela posojilnica
brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure

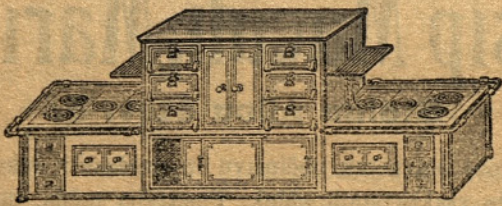
so vsako sredo in četrtek od 9. do 12. dopoldne
in vsako soboto od 8 do 12 dopoldne, izvemši
preznanke. — V uradnih urah se sprejema in iz-
plačuje denar.

Pojasnila se dajejo

in prošnje sprejemajo vsak delavnik od 8.—12.
dopoldne in od 2.—5. dopoldne. 6

Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranilne nabiralnike.

Tovarna za peči H. KOLOSEUS Wels, Gornje Avstrijsko.

Izvrstne in v vsakem oziru nedosegljive peči iz železa,
emaila, porcelana, majolike za gospodarstvo, hotele,
restavracije itd. — Naprave za kuhinjo s soparom, s
plinom in peči na plin. Dobe se v vsaki trgovini, kjer
ne, se pošljejo takoj. Zahtevajo se naj „Originalni
Koloseus-štedilniki in manj vredni izdelki naj se vra-
čajo. Ceniki zaštonj.

Cerkveni slikar Peter Marković

akadem. slikar v Rožeku na Koroškem

se priporoča čast. gg. duhovnikom in sl. slov.
občinstvu za slikanje raznih cerkvenih slikarij,
božjih grobov, altarnih in bandernih slik, križevih
potov itd. vse na posebno trpežno platno in v
jako stanovitnih barvah; popravlja umetniško sta-
re umetne slike. Sprejema vsa večja dela: sli-
kanje cerkvá v različnih slogih cele notranje
poprave cerkvá (v tem slučaju poskibi in posre-
duje vse druge umetnike in rokodelce) Cene po
dogovoru in brez vse konkurence. 23

Slovenci! Podpirajte svoje somišljenike!

Svoji k svojim!

Urar, očalar
in zlatar

Franjo Bureš

Maribor

Tegethofova cesta 33

pred koledvorom, priporoča svojo bogato zalogo zlatnine,
srebrnine, ur itd. po najnižji ceni.

Gramofone s slovenskimi ploščami, čistim in
jasnim glasom iz najboljših tovarn.
10 Priznno najboljše igle za gramofone.

Popravila se točno in hitro izvršujejo.

Izdelovatelj cerkvenega orodja in posode

Karol Tratnik, Maribor

Župnijska ulica št. 3.

se priporoča prečastiti duhovščini za naročila
različnih moštane, kelihov, ciborij v, les-
tencev, svečnikov, križov, itd. Staro cerkveno
orodje popravljam pozlatim in posrebrim v
ognju. Mnogo priznanih pisem na razpolago.

Svoji k svojim. 38 Svoji k svojim!

Hotel

Pri belem volu v Celju

sredi mesta, blizu vseh uradov; za
tujce 30 sob z vso ugodnostjo pri
nizkih cenah, tudi mesečna stano-
vanja s hrano za letoviščarje; izborna
kuhinja, vedno sveže pivo, različna
vina; po letu senčnat vrt; vozovi
v hiši vsak čas na razpolago: : :
51

se priporoča za obilni obisk.

Edina narodna steklarska trgovina Fran Strupl, Celje

priporoča svojo bogato zalogo stekla, porcelana in kame-
nine, vsakovrstnih šip, svetilk, ogledal in okvirov za po-
lobe. Prevzete vse steklarskih del pri cerkvah in pri
vratnih stavbah. 2

Najnižje cene! Najsolidnejša in točna postrežba!
Na debele. Na drobne.

Restavracija Narodni dom v Mariboru.

Izborna kuhinja, izvrstna vina ka-
kor: haloško, ljutomersko, dr. Thur-
nejev muškatelec, mozlec, vinarec,
bizeljčan, konjičan itd.

Pivo iz budjeviške češke pivovarne.

Po letu udobno kegljišče. Vrtni paviljoni.
Sobe za tujce.

Za obilni obisk se priporoča 37

Lojzika Leon.

Nikdar

vas ne bode grevalo, ako se
enkrat prepričate o velikan-
ski zalogi in čudovito nizkih
cenah v veletrgovski hiši
R. Stermecki, Celje.

Vzorec proti vrnitvi in po-
šiljatve čez K 20.— franko.
Posebno ugodno se kupi
„Haras“ volna v vseh barvah
kg K 6.— in „Imperial“
čista volna kg. K 7.80.